

31
ROČNÍK 12

13. června 2003

V ČÍSLE:

K protestní stávce na UP • Je naše vysoké školství českým národním zájmem? • XXII. dny mladých internistů • Univerzitní pracoviště informují • Zkušenosti ze zahraničí • S J. Prudkým o přípravách vzniku studentské organizace na UP • Studentská rubrika

Na protest proti nedostatku financí na vysokých školách vstoupili jejich učitelé poprvé od roku 1989 do stávků – prozatím jen výstražně, na jednu hodinu a jen na některých fakultách. Hodinové stávce na FF UP, kterou zorganizovali iniciátoři výzvy „Počítejte s námi!“ 9. 6. 2003 v Olomouci, předcházelo protestní shromáždění na nádvoří fakulty.

(Další informace přinášíme na str. 2).

-red- ▶

PROTESTUJEME

PROTI CHRONICKÉMU PODFINANCOVÁNÍ VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL V ČESKÉ REPUBLICE!

V důsledku dlouhodobého neplnění vládních priorit v oblasti školství dosahují v současné době vnitřní dluhy veřejných vysokých škol asi 15 mld Kč. Tato situace se mimo jiné promítá do nedostojného ohodnocení vysokoškolských pedagogů (pokles relativní životní úrovně VS pedagogů oproti roku 1989) a nebude-li řešena, způsobí otevřenou personální krizi. V nejbližší době se logicky dá očekávat zhoršení kvality českých veřejných vysokých škol a snížení konkurenceschopnosti české společnosti v porovnání s vyspělým světem.

V posledních měsících byly požadavky akademické obce, které by vedly k nápravě, formulovány následovně:

- POŽADUJEME ZVÝŠENÍ STÁTNÍ DOTACE PRO VEŘEJNÉ VŠ O 5 MLD Kč UŽ V ROCE 2004 a nasytění celkové roční subvence do školství na úroveň 6 % HDP.
- Podporujeme protestní aktivity iniciativy POČÍTEJTE S NÁMI! (http://dialog.cz/pocitejte_s_nami/), stejně jako všechna vyjednávání České konference rektorů, Rady vysokých škol a Vysokoškolského odborového svazu, která mají společný cíl – změnit postoj politické reprezentace a zabránit kolapsu české vzdělanosti.
- Pokud nebudou tyto nároky vyslyšeny, přistoupíme k radikálním protestním krokům v době schvalování státního rozpočtu.

http://dialog.cz/pocitejte_s_nami/

Prezident republiky jmenoval nové profesory

■ Ve Velké aule pražského Karolina se 5. 6. 2003 uskutečnil slavnostní akt jmenování nových profesorů českých vysokých škol. S účinností od 1. 5. 2003 předal prezident ČR V. Klaus dekrety celkem 97 profesorům, mezi nimi i sedmi členům akademické obce UP.

Na návrh Vědecké rady UP byli jmenováni **prof. PhDr. I. Fialová, Dr.** (vedoucí Katedry germanistiky FF UP), pro obor dějiny německé literatury; **prof. RNDr. Z. Hradil, CSc.** (zástupce vedoucího Katedry optiky PřF UP), pro obor optika a optoelektronika; **prof. PhDr. PaedDr. P. Marek, Dr.** (vedoucí Katedry politologie a evropských studií FF UP), pro obor české dějiny; **prof. RNDr. J. Ulrichová, CSc.** (Ústav lékařské chemie LF UP), pro obor lékařská chemie a biochemie; **prof. MUDr. J. Veselý** (přednosta Ústavu patologické fyziologie LF UP), pro obor patologická fyziologie. Na návrh Vědecké rady VSB – TU Ostrava byl

jmenován **RNDr. M. Hrabovský, DrSc.** (ředitel Společné laboratoře optiky UP a FÚ AV ČR), pro obor energetické stroje a zařízení; na návrh Vědecké rady UJEP Ústí n. L. **prof. PhDr. P. Klapil, CSc.** (Katedra hudební výchovy PdF UP), pro obor hudební teorie a pedagogika.

Na návrh Vědecké rady UP byli jmenováni také **prof. PhDr. P. Weiss, Ph.D.** (1. LF a FF UK Praha), pro obor klinická psychologie; **prof. RNDr. Z. Šmahel, CSc.** (Přírodovědecká fakulta UK Praha), pro obor antropologie; **prof. PhDr. R. Švácha, CSc.** (Ústav dějin umění AV ČR Praha), pro obor dějiny výtvarných umění.

-red-

AFO 2003: v příštích dnech již zasedne výběrová komise

■ Ve dnech 19.–20. 6. 2003 se do prostor Audiovizuálního centra UP sjede výběrová komise mezinárodního festivalu Academia film Olomouc 2003. Dvoudenní setkání pracovní skupiny ve složení Mgr. K. Goš, PhDr. H. Pilátová, PhDr. A. Miková, PhDr. P. Urbásek, a PhDr. J. Joukal bude mít nesnadný úkol: vybrat ty nej kvalitnější z velkého počtu přihlášených snímků. Do soutěže je prozatím přihlášeno 113 snímků v celkové délce zhruba 79 hodin.

Zahájení osmatřicátého ročníku mezinárodního soutěžního festivalu dokumentárních filmů a multimediálních vzdělávacích pořadů Academia film Olomouc proběhne 29. 9. 2003, slavnostní ukončení, jehož program je stále v jednání, je stanoveno na podvečer 2. 10. 2003. Ještě před samotným zahájením festivalu (8.–19. 9. 2003) se připravovaný festival veřejnosti Olomouckého kraje představí projekcí některých oceněných filmů, televizních pořadů a videoprogramů uplynulých ročníků, a to jak české, tak zahraniční produkce.

Organizační tým rozhodl o změně na postu tiskového mluvčího; této roli se ujme P. Vysloužil ze společnosti Strategic consulting, který zajistí i vydávání festivalového zpravodaje AFO/INFO.

-map-

Ocenění výsledků výzkumu na evropské konferenci

■ Ve dnech 22.–24. 5. 2003 se konala v jihofrancouzském městě Toulouse 5. evropská konference společností zabývajících se studiem autonomního nervového systému (EFAS). Této akce se zúčastnili se třemi příspěvky pracovníci FTK UP.

Jedna z těchto prací, autorů J. Opavského, J. Salinger a P. Stejskala (*Cardiovascular autonomic function tests and spectral analysis of heart rate variability in diabetic neuropathy: a comparison of their indices among subjects with different severity of nervous system involvement*), zvítězila ve své posterové sekci (z celkem čtyř příspěvků). Autoři v ní seznámili účastníky z dvaceti zemí s výsledky získanými pomocí jimi vyvinutého přístroje a jimi zavedeného vyšetřovacího postupu. Oceněná vítězná práce byla poté prezentována ve formě přednášky v závěrečném bloku celé konference.

Doc. J. Opavský, CSc.

Univerzita Palackého ve víru přijímacího řízení

■ V proslulých dnech první poloviny měsíce června se do prostor UP vydali první uchazeči o studium na Univerzitě Palackého. Do přijímacího řízení, které letos zahájila Filozofická fakulta UP, podalo své přihlášky zhruba 18 tisíc studentů.

Jak Žurnál UP potvrdila vedoucí studijního oddělení Filozofické fakulty UP Mgr. A. Kotulová, ke studiu na FF UP se v letošním roce přihlásilo zhruba 4 800 zájemců, z nichž do prvních ročníků nastoupí asi tisíc z nich. Největší atraktivitu spatřují studenti tradičně v psychologii, angličtině, velký zájem je také o historii. Studijní oddělení Přírodovědecké fakulty UP letos zaznamenalo asi 2 410 přihlášených studentů, z nichž do prvních ročníků bude přijato asi 970. Největší zájem zaznamenalo studijní oddělení v oborech ochrana a tvorba životního prostředí a mezinárodní rozvojová studia, velký zájem je zaznamenáván také v oborech systematická biologie a ekologie. Cyrilometodějská

Dokončení na str. 2

▲ Největší hematologickou konferenci v ČR, XVII. olomoucké hematologické dny s mezinárodní účastí uspořádaly v prostorách Teoretických ústavů LF UP ve dnech 4.–7. 6. 2003. Česká hematologická společnost ČLS JEP, Společnost pro transfúzní lékařství ČLS JEP, Hemato-onkologická klinika LF UP a FN Olomouc a HAIMAOM – nadace na podporu transplantace kostní dřeně. Na snímku MUDr. M. Kalinová během svého vystoupení na téma „Expres genu WT1 u akutních lymfoblastických leukémií“.

-red-, foto -tj-

6. mezinárodní konference o biokatalýze a biotransformacích BIOTRANS 2003

Organizační výbor informuje, že ve dnech 28. 6. – 3. 7. 2003 se koná na Právnické fakultě a v Uměleckém centru Univerzity Palackého v Olomouci 6. mezinárodní konference o biokatalýze a biotransformacích (www.biotrans2003.upol.cz). Slavnostní zahájení konference bude v sobotu **28. 6. 2003** v 17.00 v aule Právnické fakulty UP, tř. 17. listopadu 8, Olomouc. V neděli 29. 6. 2003 v 19.00 shlédnou účastníci představení baletu Světlo a stín v Moravském divadle.

Na konferenci je registrováno 412 účastníků z 38 zemí. Jejich složení je následující: 72 % z akademické sféry (vysoké školy, výzkumné ústavy financované ze státních prostředků, studenti ve vědecké výchově), 28 % pracovníci výzkumných oddělení či ústavů světových biotechnologických firem. Mladá generace (limit 30 let) je zastoupena 40 %. Registrovaní účastníci zaslali abstrakta 330 příspěvků, z nichž cca 20 % bude prezentováno ve formě přednášek. Abstrakta budou uveřejněna v Chemických listech 97(6), 2003 a úplné texty vyžádaných přednášek v Journal of Molecular Catalysis B: Enzymatic. Vědecký výbor BIOTRANS udělil 21 cestovních stipendií, další pět stipendií firmy Rhodia CZ a Degussa AG. Jedním jazykem konference je angličtina.

Jako satelitní symposium proběhne paralelně Workshop mezinárodního evropského networku COST D25 (The European Co-operation in Scientific and Technical Research) o biokatalýze, podporovaný Evropskou unií.

Hlavním sponzorem konference je jedna z významných světových biotechnologických firem LONZA (Švýcarsko/Česká republika). Kongres dále podporuje 66 zahraničních a českých společností. Na organizaci se kromě Univerzity Palackého podílejí Olomoucký kraj, statutární město Olomouc, Mikrobiologický ústav AV ČR, Česká společnost chemická, Česká společnost pro molekulární biologii a biochemii a Evropská federace biotechnologických společností. Konference je podpořena dvěma granty, grantem Evropské komise INCO2 č. ICA-1-CT-2002-60026 a grantem Olomouckého kraje č. 8821-2002-229.

Přednášky předních světových odborníků z progresivně se rozvíjejících biotechnologických aplikací mohou být jak inspirující pro mladou generaci českých chemiků a biochemiků, tak i odborníky uvažující o založení malých firem s vysokým kvalifikačním potenciálem z oboru biotechnologií.

Nad konferenci převzala záštitu rektorka Univerzity Palackého, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a Rada pro vědu a výzkum při předsednictvu vlády ČR.

Za vědecký a organizační výbor BIOTRANS 2003
V. Křen, V. Šimánek

Cena Františka Palackého: prodloužení termínu

Cena Františka Palackého je oceněním vynikajících výsledků tvůrčí činnosti na poli vědy nebo kultury, jež přispívají k prestiži České republiky a Univerzity Palackého v Olomouci. Ocenění uděluje jménem UP její rektor (rektorka) zpravidla jednou za dva roky; udělení je spojeno s finanční odměnou 50 000 Kč. Na tuto odměnu přispívá Obecní úřad v Hodslavicích a Městský úřad v Neratovicích podle smlouvy s uzavřené s UP v Olomouci.

Návrh na udělení Ceny Františka Palackého může předložit každý člen akademické obce UP, a to vědecké radě té fakulty, na níž je zaměstnán. Návrh se předkládá cestou děkanátu fakulty, kde je k dispozici i návrhový list, je přijímán prorektorem pro záležitosti vědy a výzkumu. Pro udělení Ceny Františka Palackého v roce 2004 je možno předkládat návrhy v prodlouženém termínu **do 20.11. 2003**.

-red-

Protest s ministerskou podporou

■ Zhruba 300 účastníků protestního shromáždění na nádvoří FF UP včetně pozvaných hostů bylo v pondělí 9. 6. svědky nebyvalé události: po letech umírněných a institucionalizovaných protestů proti nedostatečnému financování vysokých škol se vysokoškolská pedagogická odhodlala k formě uplatňované

ve zcela odlišných sférách – protestní stávce. Ta však na akademické půdě doznala značné umírněnosti: protestovalo se sice v obecně vypjatém období přijímacích zkoušek, jejich průběh však nebyl nijak ovlivněn, a navíc zcela mírumilovně a za vstřícné přítomnosti ministerstva. V jádru shodným zájmům mezi akademickou obcí a MŠMT odpovídaly i některé transparenty („Podporujeme naše ministerstvo“) a především proslovené naděje a přísliby, které k přítomným školství JUDr. P. Buzková, rektorka UP prof. J. Mačáková či senátor prof. F. Mezihorák.

Jak v úvodu uvedl jeden z organizátorů akce Mgr. P. Bilík, svolané shromáždění i výstražná stávka na FF UP měly cíl zejména informativní a apelativní; právě k takové naplni se ostatně přihlásilo na padesát základních organizací VOS na českých vysokých školách. Mgr. L. Ptáček, předseda ZO VOS na FF UP, který výstražnou hodinovou stávku oficiálně vyhlásil, připomněl, že výzvu *Počítejte s námi!* do současné

doby podepsalo cca 2 000 vysokoškolských pracovníků.

Stručné srovnání situace vysokoškolských pedagogů u nás a v zahraničí (Holandsko, Německo, Rakousko) shrnul předseda Akademického senátu FF UP PhDr. W. Engelbrecht, a prof. I. Fialová, kteří – mnohdy i v úsměvné rovině – zdůraznili složitou ekonomickou situaci (nejen) mladých asistentů na českých VŠ. Odlehčenou atmosférou podpořili ve svých projevech i děkan FF UP doc. I. Barteček, jenž připomněl vděk filmářského štábu při natáčení *Četnických humoresek* v ošumělých prostorách budov FF UP, i rektorka UP prof. J. Mačáková, která vyjádřila uspokojení nad zvláštností protestní akce, jež není zaměřena proti zaměstnavateli, tudíž nehrozí závěrečnou defenestrací. Vystoupení všech řečníků však především vyjadřovala naději z očekávaných jednání mezi zástupci akademické obce, MŠMT a Vládou ČR.

Ani ministryně školství, doprovázená svým náměstkem pro vědu a vysokého školství doc. P. Kolářem, s žádnými novými informacemi do Olomouce nepřišla. Ve svém krátkém vystoupení ocenila především formu protestu, kterou k vyjádření svých požadavků vysokoškolská učitelé zvolili, a připomněla, že v blízké době bude vláda projednávat návrh na reformu vysokého školství, na němž se kromě MŠMT výrazně podíleli i představitelé české akademické obce, zejména ČKR. Právě kvalita tohoto projektu by se mohla podle ministryně školství stát hlavním argumentem při obhajování navýšeného rozpočtu pro vysoké školství na příští rok o požadovaných 5,2 miliard, neboť v příštích dnech se bude vláda v rámci reformy veřejných deficitů rozhodovat „mezi oprávněnými zájmy vysokých škol a oprávněnými zájmy ostatních rezortů“. *Nemohu slíbit, že vláda ČR poskytne prostředky na tuto reformu, ale já slibuji, že udělám, co budu moci*, uvedla JUDr. P. Buzková v závěru.

Všeobecnou harmonii společných cílů na závěr ocenil i Mgr. P. Bilík, jenž však neopomněl zdůraznit, že vysokoškolská veřejnost bude i nadále sledovat českou politiku i management vysokých škol. *Neustoupíme!* ujistil účastníky protestu.

-mav-, foto -tj-, -dan-

Již dopoledne se protestovalo na Pedagogické fakultě UP

■ *Protestujeme proti dosavadnímu financování veřejných vysokých škol a v souladu s iniciativou „Počítejte s námi!“ požadujeme zvýšení mezd vysokoškolských pracovníků* – pod tato slova petice se podepisovali účastníci protestního shromáždění, které 9. 6. 2003 v dopoledních hodinách uspořádaly odbory Pedagogické fakulty UP v tanní aule. Podporu tomuto shromáždění vyjádřil i prof. F. Mezihorák, CSc., děkan PdF UP, jenž pro své neodkladné povinnosti mimo objekt PdF UP informoval účastníky protestního setkání pouze prostřednictvím dopisu. Děkan v něm přislíbil, že bude usilovat (jakož i usiluje) o to, aby se chystané rasantní škrtky v rozpočtu nedotkly rezortu školství.

Nesouhlas s dosavadním systémem financování veřejných vysokých škol přišlo do auly Pedagogické fakulty vyjádřit zhruba sto akademických i neakademických pracovníků. *Domnívám se, že je skutečně*

ostudné, jak se s námi již delší dobu zachází. Není možné, abychom učili na vysoké škole a měli platy nižší než instalatér, uvedl mj. ve své krátké řeči PaedDr. V. Klápal, Ph.D., předseda KOR VOS UP, a dodal, že na posledním setkání aktívu předseů Vysokoškolského odborového svazu, který se uskutečnil v Praze 2. 6. 2003, padla i neoficiální myšlenka propagující rezignaci JUDr. P. Buzkové, ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ČR, a to v tom případě, pokud by neuspěla ve svém snažení o získání žádaných 5,2 miliard pro vysoké školství. Protestní shromáždění v aule PdF UP, podpořené na jistou hodinu i děkanským volnem, mělo ještě jeden cíl – bylo jistým testem účasti, jež odborářům signalizuje oporu a semknutost akademické obce v případě dalších, radikálnějších kroků.

text a foto -map-

XXII. dny mladých internistů České republiky a Slovenské republiky v Olomouci

■ Ve dnech 29.–30. 5. se v Olomouci uskutečnily *XXII. dny mladých internistů České republiky a Slovenské republiky*. Strídavě konání této akce v Martině a v Olomouci se již stalo tradicí a opět se jí zúčastnila řada mladých lékařů z obou republik.

Odborný program byl organizován pod patronací České internistické společnosti (ČIS), Slovenské internistické společnosti (SIS) a pod záštitou děkana LF UP Olomouc, ředitele FN Olomouc a Spolku lékařů JEP v Olomouci. Organizací kongresu byla pověřena III. interní klinika LF UP a FN Olomouc za pomoci Konferenčního centra UP Olomouc, garantem setkání byl přednosta kliniky prof. V. Ščudla, koordinátorem konference MUDr. P. Horák.

XXII. dnů mladých internistů se účastnilo aktivně 78 mladých lékařů a osm studentů medicíny, s proporcionalním zastoupením účastníků ze Slovenské republiky i České republiky. Ke kladům setkání patří skutečnost, že konference se zúčastnili lékaři nejen z fakultních, ale i z okresních nemocnic obou států.

Odborný program byl rozdělen do dílčích bloků dle tematicky příspěvků a probíhal v posluchárnách Teoretických ústavů LF UP formou dvou paralelních sekcí. Tradičně silně byla zastoupena kardiologická a gastroenterologická problematika (po 17 příspěvcích), ale samostatné sekce byly věnovány také endokrinologii, hematologii, nefrologii, metabolické a diabetologické problematice, pneumologii a revmatologii. Studentské práce byly zařazeny do samostatného bloku zahraničního celou oblast vnitřního lékařství.

Konference mladých internistů se zúčastnila řada významných osobností – předsedové České i Slovenské internistické společnosti profesori K. Horký a J. Murin, spolupořadatelé letošní konference doc. P. Galajda a primář P. Makovický z I. interní kliniky JFN v Martině a další významní představitelé interní medicíny: prof. M. Aschermann, prof. P. Dítě, prof. J. Spinar, prof. J. Rybka, prim. P. Svačina a prim. A. Martinek, ale i přednostové interních klinik FN v Olomouci, kteří předsedali jednotlivým sekcím a podíleli se na hodnocení úrovně jednotlivých příspěvků.

Aktivní účastníci setkání měli po oba dny velmi náročný odborný program, přerušovaný vzhledem k počtu přihlášených jen krátkými přestávkami. Úroveň většiny příspěvků byla neobyčejně dobrá, prezentace byly dokumentovány všeobecně velmi kvalitní dataprojekcí z Powerpointu. Ve všech sekcích panovala přátelská atmosféra a do někdy velmi živé, ale věcné diskuse se zapojila řada mladých internistů.

Na závěr pátého programu čekalo hodnotící komisi obtížné rozhodování v rámci výběru nejlepších přednášek. Předsedové SIS a ČIS udělili účastníkům po třech oceněních, přičemž první ceny předsedů České a Slovenské internistické společnosti představovali delegaci na Letní školu mladých internistů EFIM v Alicante ve Španělsku. Touto cenou byly oceněny přednášky MUDr. R. Škulce a spol. z II. interní kliniky 1. LF UK Praha „Odpověď sérových biochemických markerů infarktu myokardu na elektrickou kardioverzi“ a MUDr. P. Kamenického a spol. z I. interní kliniky FNŠP akad. L. Déraera v Bratislavě „Primární hyperparatyreóza – aktuální klinická prezentace a její vlivy na diagnostiku“. Dalšími oceněnými byli MUDr. K. Krejčí, III. interní klinika Olomouc („Vyskyt subklinické rejeckce

a subklinické nefrotoxicity kalcineurinových inhibitorů v protokolárních biopsiích transplantovaných ledvin“), MUDr. V. Ceová, II. interní klinika FN Hradec Králové („Sekundární nádory štítné žlázy“), MUDr. M. Orolin, FN Košice a Department of Pulmonary Critical Care and Environmental Medicine, University of Louisville, USA („Partial liquid ventilation improves gas exchange in acute lung injury and adult respiratory distress syndrome“) a MUDr. V. Tomášková, I. interní klinika MFN Martin („Vylučování vápníka a fosfátů obličkami při primární hyperparatyreóze“), zbývající ocenění H. Ciferská, III. interní klinika FN Olomouc („Systémový lupus erythematoses – vztahy aktivity nemoci, indexu poškození a apoptotických parametrů“) a A. Farkaš, IV. interní klinika LF UPJŠ Košice („Prognostický význam senzitivity spontánního baroreflexu u chorých so srdcovým zlyhaním“).

Setkání bylo uzavřeno hodnocením konference oběma předsedy internistických společností, prof. K. Horkým a prof. J. Murínem, kteří ocenili dvou denní setkání velmi příznivě a vyzvedli nejen vysokou úroveň přednášek a jejich zdařilou prezentaci, ale i časovou ukázněnost většiny přednášejících. Poděkovali rovněž pořadatelům z III. interní kliniky za zdařilou organizaci *XXII. dnů mladých internistů*. Na závěr pozval doc. P. Galajda všechny mladé lékaře k účasti na *XXIII. dnech mladých internistů* pořádaných I. interní klinikou Jeseniovy LF UK v Martině v příštím roce.

MUDr. P. Horák, CSc., III. interní klinika LF UP a FNO

▲ **Vybrané právní aspekty Francouzské revoluce a císařství** – to byl název konference, jež se uskutečnila 30. 5. 2003 v prostorách Právnické fakulty UP. Snímek T. Jemelky zachycuje úvodní slova plk. J. M. Moseleho (vlevo), zmocněnce francouzské vlády pro spolupráci české a francouzské armády.

-red-, foto -tj-

Univerzita Palackého...

Dokončení ze str. 1

teologická fakulta UP prozatím registruje 407 zájemců, číslo ale není konečné, protože přijímací řízení (pro bakalářský obor) se uskuteční také v srpnu. Lékařská fakulta UP letos vyzkouší 2 854 zájemců o studium, z nichž přijme asi 400. Souhrnné číslo 1 804 představuje součet těch studentů, kteří projeví zájem o studium na Právnické fakultě UP. Vedoucí tamního studijního oddělení V. Götthansová však uvedla, že do prvních ročníků nastoupí pouhých 230 úspěšných. Fakulta tělesné kultury UP zaznamenala 1 962 přihlášek, největší zájem studenti jeví o rekreologii a fyzioterapii, do prvních ročníků nastoupí 350 nejlepších. Pedagogická fakulta UP registruje dohromady 4 165 přihlášek a co se zájmu týká, suverénně vede speciální pedagogika pro výchovné pracovníky (kombinovaná forma bakalářské studium), atraktivní je i pedagogika – správní činnost (kombinovaná forma, magisterské studium).

M. Hronová

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci vyhlašuje soutěž

o „Cenu rektorky UP

za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci studentů bakalářských a magisterských studijních programů“ v roce 2003

a) vydanou tiskem; b) předloženou jako rukopis či umělecké dílo.

Cena rektorky Univerzity Palackého se uděluje za práce v oboru biomedicínských věd, matematiky, přírodních věd, pedagogických a psychologických věd, jazykovědy a literární vědy, věd o umění, muzikologie, ostatních společenských věd a za realizaci uměleckého díla.

Autor oceněné práce obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP. Cenu nemusí být udělena v každém z vyhlášených oborů.

Přihlásit je možno seminární (ročníkové), diplomové a jiné studentké práce, popřípadě jejich ucelené části.

Práce předkládají jejich autoři ve třech vyhotovených ve standardní úpravě (pevně spojené listy) současně s vyjádřením konzultanta a přihláškou, která je k vyzvednutí na úseku prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu. Realizace uměleckého díla se může doložit fotograficky, případně jiným záznamem. Práce se odevzdávají na úseku prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu.

Práce ucházející se o Cenu rektorky UP se předkládají do 30. 9. 2003. Prorektor vyžádá dva oponentské posudky, jimiž doplní materiály pro jednání komise.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhne rektorce UP k ocenění.

-red-

Rektorka UP vyhlašuje

Cenu rektorky UP

pro nejlepší sportovce z řad studentů UP pro rok 2003.

Cena rektorky se uděluje jednotlivcům za nejlepší sportovní výsledky, kterých dosáhli v akademickém roce 2002/2003. Návrhy na ocenění mohou podávat všichni členové akademické obce UP v Olomouci. Ocenění obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP.

Návrhy se předkládají do 30. 9. 2003 na úsek prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu, kde je k dispozici i návrhový list.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené návrhy posoudí a navrhne studenty k ocenění.

-red-

Děkan Právnické fakulty UP vyhlašuje

výběrové řízení

na obsazení místa

- profesora/profesorky, docenta/docentky pro obory: občanské právo hmotné; politologie; teorie práva; správní právo; obchodní právo; ústavní právo; trestní právo; pracovní právo;
- odborného asistenta/asistentku pro obory: finanční právo, trestní právo;
- asistenta/asistentku pro obory: správní právo, teorie práva, trestní právo, mezinárodní právo veřejné, evropské právo, ústavní srovnávací systémy.

Kvalifikační předpoklady: profesor – profesorské řízení v oboru; docent – habilitace v oboru; odborný asistent – titul Ph.D., CSc.; asistent – dokončené vysokoškolské vzdělání v oboru právo a právní věda, výhodou bude podaná přihláška do postgraduálního studia na právnické fakultě. Další předpoklady: znalost světového jazyka, znalost práce na počítači, občanská bezúhonnost.

Písemné přihlášky, doložené strukturovaným životopisem a přehledem dosavadní praxe včetně kopií příslušných dokladů zašle na adresu: Děkanát Právnické fakulty UP, tř. 17. listopadu č. 8, tel.: 585 637 531, fax: 585 637 506).

Termín přihlášek: nejpozději do 10. 6. 2003, termín výběrového řízení 16. 6. 2003.

-pf-

Setkání mineralogů

■ Ve dnech 28.–30. 5. se uskutečnil seminář *Mineralogie České republiky a Západních Karpat 2003*, jehož se zúčastnilo 19 mineralogů z České republiky a ze Slovenska, mezi nimiž převažovali vysokoškolská pedagogové a pracovníci výzkumných ústavů. První den semináře proběhl v aule Přírodovědecké fakulty UP, kde bylo předneseno 12 příspěvků, jejichž plný text lze najít ve sborníku z tohoto semináře. Zbývající dva dny byly věnovány exkurzi po mineralogických a petrografických lokalitách v širším okolí Žulové, města Jeseníku a Zlatých Hor, neformální diskusi, utužování osobních vztahů, ale také příprava nových výzkumných projektů.

Doc. J. Zimák, PfF UP

Konference k problematice seniorů

Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP Olomouc pořádá konferenci s názvem *Sociálně právní ochrana a pomoc seniorům ve zdraví a nemoci*. Konference se uskuteční 11. 9. 2003 ve velké posluchárně Teoretických ústavů LF UP, od 9 do 17 hod. (začátek prezentace 8.30 hod.). Jejím cílem je realizace veřejné diskuse o problematice propojení zdravotnických a sociálních služeb určených seniorům.

Záštitu nad konferencí převzali doc. Č. Čihalík, CSc., děkan LF UP, Ing. J. Březina, hejtmán Olomouckého kraje, Ing. M. Tesařík, primátor Statutárního města Olomouc, MUDr. J. Vomačka, Ph.D., ředitel FNO.

Zájemci o účast (posterovou prezentaci, příspěvek do sborníku) nechtě se hlásit **do 30. 6. 2003** písemně nebo e-mailem na adresu: Mgr. K. Ivanová, Ph.D., Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky, LF UP, Teoretické ústavy LF UP, Hněvotínská 5, 775 15 Olomouc, telefon: 585 632 714, e-mail: katerina@tunw.upol.cz.

Studenti a důchodci mají po včasné přihlášení vstup zdarma.

-red-

Spolek lékařů ČLS zve

Spolek lékařů České lékařské společnosti J. E. Purkyně v Olomouci, Sekce dějin lékařství Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci a Česká společnost pro dějiny věd a techniky Rady vědeckých společností ČR, pobočka Olomouc, pořádají v pátek **27. 6. 2003** v 15 hod. v klubovně Vlastivědného muzea v Olomouci (nám. Republiky č. 5) svou 179. (221.) pracovní schůzi. Referáty přednesou prof. M. Duda, DrSc. (Miniinvazivní chirurgie), prof. B. Mrňa, DrSc. (Videňská psychiatrická škola), PhDr. M. Tichák (Přínos rodiny doc. MUDr. Františka Votruby olomoucké kultuře). Koordinátorem programu je prof. Z. Kojecský, DrSc.

-red-

Centrum distančního vzdělávání UP hledá uchazeče pro pracovní pozici

metodik distančního vzdělávání.

Požadavky: VŠ vzdělání (andragogika, pedagogika, sociologie), znalost oblasti distančního vzdělávání a e-learningu, pedagogické základy, lektorské zkušenosti vítány, nutná dobrá znalost práce na PC, kladný přístup k IT, znalost anglického jazyka, komunikativnost, organizační schopnosti, iniciativa a schopnost práce v týmu.

CDV UP nabízí možnost osobního a profesního růstu.

Kontakt pro zájemce: Mgr. I. Hoblíková, vedoucí CDV UP, tel.: 585 631 124, e-mail: hoblikova@rupnw.upol.cz.

-red-

Uzavření menzy UP

Z důvodu stavební rekonstrukce bude v období od **14. 7. do 1. 8. 2003** menza uzavřena. Provoz bude opět zahájen 4. 8. 2003. Výdejna RUP bude uzavřena v období od 7. 7. do 31. 8. 2003.

-red-

Prodejna skript VUP: změna prodejní doby

Upozorňujeme, že prodejna skript a učebnic Vydavatelství UP bude v červenci a v srpnu 2003 pro veřejnost otevřena od 30. 6. do 13. 7. 2003 a od 11. 8. do 31. 8. 2003 následovně: pondělí-čtvrtek: 9–12 hod.; 13–15.30 hod.; pátek: 9–12 hod., 13–15 hod.

Ve dnech 14. 7. – 8. 8. 2003 bude prodejna skript uzavřena.

-mif-

Upozornění redakce

Upozorňujeme čtenáře a autory, že do konce tohoto akademického roku vyjde již jen jedno číslo *Žumálu UP*, a to 27. 6. (č. 32; uzávěrka 24. 6.).

Redakce ŽUP

Je naše vysoké školství českým národním zájmem?

Pod tímto názvem proběhla 3. 6. v pražském Karolinu panelová diskuse, kterou uspořádaly Univerzita Karlova, Rada vysokých škol a Česká konference rektorů. Pozváni byli členové Vlády ČR, představitelé obou komor Parlamentu ČR, zástupci akademické obce a médií. Z politických představitelů se diskuse zúčastnili ministryně školství, mládeže a tělovýchovy JUDr. P. Buzková a náměstek MŠMT doc. P. Kolář, CSc., zástupci Výboru pro vědu, vzdělávání, kulturu, mládež a tělovýchovu Parlamentu ČR PhDr. W. Bartoš, Ing. M. Šojdrová a poslanec Ing. P. Bratský, za Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu ČR prof. V. Roubíček, CSc., a prof. J. Zlatuška CSc., za Podvýbor pro vědu a vysoké školy PCR MUDr. J. Kubinyi, Ph.D.

Diskusi zahájil rektor UK prof. I. Wilhelm, který se mj. pozastavil nad nízkou účastí pozvaných politiků a ocenil práci médií, která se problematice financování a transformace VŠ soustavně věnují.

S hlavními příspěvky vystoupili doc. F. Ježek, CSc., a prof. J. Mačáková, CSc. Ve svém příspěvku předseda Rady vysokých škol doc. Ježek charakterizoval postavení a roli vysokých škol v EU včetně srovnání podmínek vysokých škol v naší zemi se zeměmi EU. V závěru představil usnesení, které k materiálu *EU The role of the universities in the Europe of Knowledge* vydal sněm Rady vysokých škol, který pozitivně zhodnotil mj. důraz na nutnost podpory vysokých škol z veřejných zdrojů a možnost vícezdrojového financování VŠ. Usnesení vyzývá MŠMT a CSVŠ k nalezení organizační formy pro celonárodní diskusi nad tímto materiálem.

Příspěvek prof. Mačákové se zabýval stavem českých vysokých škol. Místopředsedkyně ČR a rektorka UP komentovala např. hlavní změny pro roce 1989 v oblasti českého vysokého školství a na základě statistických údajů představila také vývoj kapitálových výdajů veřejných vysokých škol, růst počtu studentů a vývoj inflace, vývoj průměrných platů zaměstnanců veřejných vysokých škol a dalších složek. Za slabé stránky označila především dlouhodobé podfinancování VŠ, dlouhodobou stagnaci normativu na jednoho studenta, nedostatečné finanční prostředky na výzkum, věkovou strukturu akademických pracovníků, nedostatečný rozvoj distančního vzdělávání a alternativních forem vzdělávání, problémy se zajišťováním účastí zahraničních hostujících profesorů a vybavení laboratoří, knihoven a odborných pracoven. Prof. J. Mačáková nastínila také návrhy na řešení a očekávané efekty a důsledky reformy financování veřejných vysokých škol.

V následující diskusi formuloval rektor UK prof. I. Wilhelm nové výzvy, které nyní stojí před českými univerzitami. Jedná se především o zvýšené požadav-

ky na vysokoškolské vzdělávání, o nutnost internacionalizace vzdělávání a výzkumu, o reorganizaci vědních disciplín, transfer výsledků výzkumu a studium rizik společenského vývoje. Většina účastníků se shodla na některých výchozích tezí: lidské zdroje představují v evropském geo-politickém prostoru jednoznačně největší národní bohatství; konkurenceschopnost státu lze zajistit investicemi do vzdělání; české vysoké školy si uvědomují svoji zodpovědnost v tomto procesu a jsou připraveny se transformovat; reforma není politickou záležitostí – měla by být celonárodním zájmem napříč politickým spektrem; její vznik a uskutečňování by měla provázet diskuse mezi zástupci legislativy a akademickou obcí.

V závěru setkání označil rektor UK proběhlou panelovou diskusi za výchozí platformu a začátek dalších podobných setkání nad podrobnějšími tématy a vyzval všechny přítomné, aby sami přinášeli další podněty novým diskusím a znovu deklaroval připravenost akademické obce i veřejných vysokých škol k transformaci systému a k plnění úkolů s ní spojených.

-red-

(Zdroj: tisková zpráva odboru vnějších vztahů UK)

▲ Ve dnech 28.–29. 5. 2003 se uskutečnila konference ke komunikačním technologiím s názvem *Širokopásmové sítě a jejich aplikace (Moderní komunikační technologie datových a počítačových sítí a jejich aplikace, internet/intranet, IP telefonie a videokonference)*. Konferenci uspořádaly Centrum výpočetní techniky IC UP (vlevo na snímku ředitel RNDr. F. Zedník) a CESNET, z. s. p. o., Praha (vpravo na snímku ředitel Ing. J. Gruntorád).

-red-, foto -tj-

Proč ještě dnes studovat klasickou filologii?

■ Ve dnech 29.–30. 5. 2003 se v prostorách *Uměleckého centra UP uskutečnila konference „Klasická filologie na prahu 3. tisíciletí“*, která završila oslavu 10. výročí obnovení Katedry klasické filologie FF UP. Se svými příspěvky zde vystoupili jak přednášející, tak studenti z olomoucké, brněnské a pražské filozofické fakulty. Svou účastí nás potěšili i kolegové z trnavské a prešovské univerzity ze sousedního Slovenska. Příspěvky se zabývaly studiem klasické latiny a řečtiny.

Ve čtvrtek vystoupili převážně studenti brněnské katedry, kteří prezentovali své doktorské práce. Druhou skupinu tvořily příspěvky zkušených brněnských badatelů; ty reflektovaly jejich celoživotní dílo. Škoda jen, že se některé referáty poněkud vymkly tématu konference.

Za sebe mohu říct, že bylo velmi příjemné, když po referátu s názvem „Symposium a hostina v pozdně antických naučných dílech“ a po duchovní strávě v kapli Božího Těla mohlo symposium v duchu referátu neformálním způsobem pokračovat v prostorách atria.

Součástí čtvrtečního večera bylo vyhodnocení studentské soutěže „Změřte si své síly po latinsku.“

Pátek byl věnován, ačkoliv to zní neuvěřitelně, praktickému využití latiny v dnešním světě: doc. F. Šimon informoval např. o spolupráci klasické filologie s medicínou, PhDr. L. Kysučan, Ph.D., velmi zasvěceně a erudovaně referoval o latinské olympiádě studentů gymnázií.

Velkou diskusi vyvolala přednáška Mgr. Fišerové „Proč ještě dnes studovat klasickou filologii aneb O užítku a škodlivosti filologie pro život“. („Jde jenom o tradici zaměstnání, nebo má člověk skutečné zálibení a je z něho pravý filologos?“)

Celou konferenci zakončila dalším aktuálním tématem PhDr. B. Pokorná, Ph.D. – „Perspektivy klasické filologie v EU“. Bylo velmi inspiřující vyslechnout to množství projektů, které probíhají v některých státech EU. Ale nestačí jenom platit nad tím, co druzí mají, a my ne. Vždyť i proto se konference uskutečnila. Jsou zde pořád ti, kteří milují svou práci a práci se slovem.

Děkujeme všem, kteří se podíleli na přípravě konference, PhDr. J. Šubrtovi za organizaci, Uměleckému centru UP za příjemné prostředí a všem referujícím za obohacující příspěvky.

Mgr. G. Piáčková

Dermatofyty v experimentu

Doc. RNDr. Jiří Kunert, DrSc., z Ústavu biologie LF UP je autorem teorie sulfitolýzy, vysvětlující způsob, jakým parazitické houby, dermatofyty, rozkládají velmi odolný bílkovinný produkt pokožky obratlovců – keratin (rohovinu).

Pane docente, co jsou dermatofyty a co způsobují?

Dermatofyty jsou skupinou hub, které dovedou vyvolávat onemocnění kůže vyšších obratlovců včetně člověka. (Onemocnění způsobená houbami nazýváme obecně mykózy a v Žurnálu č. 28 a 29 o nich podrobně pojednal prof. R. Koďoušek z Ústavu patologie LF UP.) Někteří autoři nazývají dermatofyty všechny houby, které způsobují kožní mykózy, sám však dávám přednost užšímu, „botanickému“ pojetí. Podle něj patří mezi dermatofyty jen příslušníci tří blízké příbuzných rodů *Microsporium*, *Trichophyton* a *Epidermophyton*. Houby z těchto rodů žily zřejmě odedávna v půdě, kde se specializovaly na rozklad keratinových zbytků. Sem patří rohová vrstva pokožky (epidermis) a všechny její deriváty – vlasy, chlupy, peří, nehty, drápy, kopyta atd., které se v hojné míře dostávají do půdy odpadáváním z živých těl a především jako mrtvé tkáně po smrti organismu. Původní dermatofyty zde fungovaly a fungují jako mineralizátoři likvidující keratin, který je pro svou odolnost většinou ostatních mikroorganismů v půdě nedostupný. Při dalším vývoji některé z těchto hub získaly schopnost přežívat i přímo na těle živočichů, třeba v srsti savců nebo peří ptáků a žít se tam např. kožními šupinami. Tito tzv. rezidenti svému hostiteli ještě neškodili, pouze se přizpůsobovali na odloučených tkáních. Odtud však byl zřejmě jen krůček k přechodu k parazitismu, kdy houba začala prorůstat i do tkání, které ještě byly funkční součástí pokožky a nakonec až do živých vrstev epidermis. Vznikla skutečná mykóza (dermatofytóza), provázená chorobnými příznaky a vyvolávající imunitní odpověď organismu.

V dnešní době tak existují tři skupiny dermatofytů – druhy geofilní, žijící dosud jen na keratinových zbytcích v půdě a nevyvolávající obvykle žádné mykózy, druhy zoofilní, působící onemocnění zejména v srsti zvířat (ale např. i na vlasaté kůži člověka) a v půdě jen s obtížemi přežívající a konečně druhy antropofilní, specializované na bezvlasou kůži člověka. Poslední skupina jsou nepřizpůsobenější parazité, v půdě nepřežívají a šíří se jen přímo z jednoho hostitele na druhého.

Jak závažná onemocnění jsou dermatofytózy a s jakými formami se u člověka setkáváme?

Je nutno říci, že dermatofytózy prakticky neohrožují člověka na životě. Jsou však poměrně časté a provázeny mnohdy nepříjemnými projevy, které donutí postiženého vyhledat lékaře. V těžších případech vedou i k pracovní neschopnosti. Léčba je

obvykle dlouhodobá a i při jejím úspěšném průběhu jsou časté recidivy nebo reinfekce. Uvádí se, že až 90 % evropské populace prodělá během života dermatofytózu alespoň jedenkrát.

Dermatofytózy mají různé podoby podle druhu původce a stejně tak podle oblasti těla, resp. kůže, kterou postihují. Nejčastěji jde o mykózu hladké (bezvlasé) kůže mající vzhled kruhových ložisek, které by laik asi označil jako „ekzém“. Vyskytují se především tam, kde se kůže hojně potí – nejčastěji mezi prsty na nohou, ale i v tříslech apod. Typické je svědění, barva postižené kůže je mnohdy změněná

a často se tvoří šupinky. Zánět je spíše slabší, někdy jen málo patrný. Takové dermatofytózy vyvolávají především antropofilní druhy dermatofytů. Protože příznaky a potíže mohou být minimální, někteří lidé např. mezprstní dermatofytózu nelicují po celá léta, a stávají se tak zdrojem infekce pro další osoby. Dříve byly časté dermatofytózy vlasaté kůže (kšticce, vousů), působené zoofilními druhy přenašeny především od domácích zvířat. Takové mykózy mají akutnější průběh s výraznějším zánětem. Postihují také vlasové folikuly, které v extrémních případech mohou zničit, takže postižená místa zůstávají i po vyléčení bez vlasů. Velmi úpornou formou dermatofytóz jsou mykózy nehtů – onychomykózy. Houba prorůstá do nehtů obvykle z mezprstního prostoru a pomalu se šíří v nehtové ploténce, která mění barvu, drolí se a deformuje. Onychomykózy jsou těžko léčitelné z prostého důvodu – léky užívané lokálně i v tabletách apod. jen obtížně pronikají k vláknům houby skrytým v hloubce keratinové nehtové ploténky.

Jak vlastně dermatofyt napadá kůži hostitele?

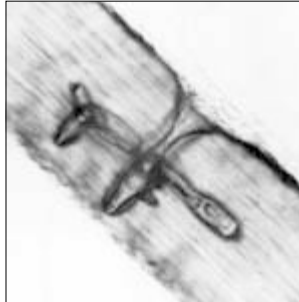
Na kůži se dermatofyt dostává v podobě spór nebo úlomků mycelia, které odpadávají z postiženého místa kůže nemocného člověka nebo zvířete, zřídka také pocházejí ze zahrady nebo jiné půdy. Protože ve vhodných podmínkách mohou zmíněné fragmenty houby přežít celé měsíce, jsou častým zdrojem nákazy např. obuv, podlahy, po nichž se chodí naboso, nebo prádlo a různé osobní předměty. Spory či úlomky se doslova přilepí na kůži nebo skryjí ve vráskách a záhybech, odkud se špatně odstraňují při mytí. Jsou-li zde delší dobu při dostatečné vlhkosti, vyklíčí a vlákná mycelia pronikají mezi buňky rohové vrstvy pokožky, které pomalu rozkládají a rostou pak dále do hlubších vrstev, odkud difundují rozpustné živiny. Na hranici živých buněk je však zastavuje vrozená i získaná imunita hostitele. Mycelium dermatofyta také často prorůstá do vlasových váčků (folikulů), kde prorůstá nezralou část vlasu a jeho pochvy. Zde může prorůstat do hloubky několika milimetrů, ale opět se zastavuje v blízkosti živých, dělicích se buněk. Z uvedeného popisu by se mohlo zdát, že dermatofyty žijí jen na povrchu těla v odumřelých tkáních a hostiteli neškodí. Ve skutečnosti však svou životní činnost narušují přirozenou obranu, dráždí živé tkáně a vyvolávají imunitní reakci, projevující se např. zánětem. Na rozdíl od oportunistických („příležitostných“) parazitických hub, které napadají jen jedince s narušenou imunitou, dovedou dermatofyty vyvolat onemocnění i u zdravých osob.

Schopnost dermatofytů rozkládat keratin (rohovinu) tedy podmiňuje jejich schopnost vyvolávat onemocnění...

Keratinolyza není sice jedinou, ale je rozhodně podmínkou nutnou podmínkou jejich patogenity. I antropofilní druhy nejvíce vzdálené původnímu způsobu života v půdě si zachovávají tuto schopnost v plné míře. Z toho také plyne, že kdybychom měli v rukou látky brzdicí nebo znemožňující keratinolyzu na kůži, mohli bychom je zřejmě využít jako účinné léky proti dermatofytózám. Odtud pramení můj zájem o studium podstaty keratinolyzy u hub, kterému se věnuji od 60. let minulého století.

Jakými přístupy jste keratinolyzu studovali a jakým závěrem jste došli?

V podstatě šlo o experimenty z oblasti fyziologie a biochemie hub. Protože keratin je složen až z 95 % z bílkovin (proteinů), předpokládalo se, že k jeho rozkladu houba vylučuje speciální proteolytické enzymy – „keratinázy“. I v naší laboratoři jsme se snažili najít takové enzymy, ale bez úspěchu. Proto se zájem soustředil na hlavní příčinu mimořádné odolnosti keratinu, velký obsah aminokyseliny cystinu. Tato aminokyselina tvoří jakési příčné můstky ze dvou atomů síry (-S-S-), kterými jsou řetězce bílkovin hustě propojeny a pospojovány. Předpokládalo se, že bez rozštěpení těchto můstků nemůže být bílkovina rozložena. Když se pak u jiných keratinolytických organismů (nechvalně známých larev mola a některých aktinomycetů) našly mechanismy, kterými byl cystin štěpen (redukován na dva cysteiny, z -S-S- můstku vznikly dvě volné skupiny -SH), začali jsme podobné děje hledat i u dermatofytů. I zde jsme nebyli zpočátku úspěšní, a jak už to bývá, pomohla náhoda. Dvě metody ke stanovení látek s -SH skupinou poskytly totiž zcela odlišné výsledky. Vysoké hodnoty dala jen ta, která reagovala také se sulfanem (H₂S) a siřičitanem. Stačilo pak zkoumanou tekutinu (filtrát

▲ Dermatofyt *Microsporium gypseum* prorůstající lidský vlas v kultuře. Vlákná houby stravují keratin (rohovinu) vlasu a vytvářejí dobře patrné lytické dutiny.

z kultury dermatofyta na médium s cystinem) silně okyselit a přičichnout k ní. Silně páchla oxidem siřičitým, obsahovala tedy siřičitan. Tak se ukázalo, že houba vytváří z nadbytku síry v cystinu siřičitan, který vylučuje do okolí. Podstatné ovšem bylo, že siřičitan neboli sulfit zase napadá zbylý cystin v substrátu v okolí vláken houby a štěpí jeho vazby, cystinové můstky, na cystein a S-sulfocystein. Tuto reakci již dávno znali biochemici studující bílkoviny, a to pod názvem sulfitolýza. Zbývalo nyní prokázat, že sulfitolýzu dermatofyty skutečně provádějí – nejen že z cystinu produkují siřičitan, ale že tento siřičitan v daných podmínkách štěpí cystinové můstky keratinu, a činí jej tak rozkladatelným pro běžné proteolytické enzymy. To se podařilo, trvalo však ovšem řadu let a bylo nutno použít různých přístupů.

Kde jste publikoval své výsledky?

Výsledky byly postupně publikovány, nejprve v německých, pak i mezinárodních časopisech. Vysvětlení rozkladu keratinu na základě sulfitolýzy je dnes obecně přijímáno a souhlasně citováno. Byl jsem také požádán o napsání dvou předhledných článků o rozkladu keratinu houbami, které vyšly ve sbornících v Indii a Španělsku. Mrzí mne však, že se dosud nepodařilo pokročit k prakticky využitelným výsledkům. I když se při mém studijním pobytu v Bonnu podařilo objasnit metabolickou dráhu, kterou je u hub síra z cystinu oxidována na siřičitan (a také síran), nebyl dosud nikým izolován a charakterizován hlavní enzym této dráhy, cysteindioxygenáza. Zdá se, že si budeme muset počkat na publikování genomu (úplné genetické informace) některé vhodné půdní houby a postupovat pak metodou „obrácené genetiky“ – od znalosti genu k poznání jeho produktu, totiž bílkoviny (enzymu).

-mh-

Medaile Akademie věd ČR pro prof. M. Rychnovskou

Akademická rada AV ČR udělila na svých dvou zasedáních 15. 4. a 6. 5. Medaile AV ČR za 1. pololetí 2003. Mezi významnými představiteli české vědy byla i prof. M. Rychnovská, DrSc., zástupkyně vedoucího Katedry ekologie PIF UP, která obdržela Čestnou oborovou medaili G. J. Mendela za zásluhy v biologických vědách.

(Další informace viz http://www.cas.cz/cz/News/medaile_AV.html.)

-red-

Ze společnosti

Blahopřejeme!

Do olomouckého restaurantu Podkova pozvala 6. 6. 2003 k oslavě svého významného životního jubilea rektorka UP prof. J. Mačáková bývalé i současné funkcionář UP, představitelka města a kraje a další hosty (na snímku s Mgr. P. Hekelou, ředitelem Českého rozhlasu Olomouc), aby jí „pomáhali překonávat tíži přiblíživšího se životního jubilea“.

-red-, foto -tj-

„Ekosystémy říční krajiny“ – film z produkce AVC UP

Vysoká škola vychovává odborníky a přispívá k rozvoji své vědy. Mezi teorií (včetně krajinné ekologie) a společenskou praxí se však nachází známá mezera, kterou neumíme dobře vyplňovat. Je tu však nástroj, kterým lze suché výsledky naší práce přenášet k veřejnosti i k zákonodárcům a tím nástrojem je film. Já snil dlouhá léta o filmech s říčními krajinami světa, protože ty jsou ze všech krajin nejdůležitější a také nejvíce ohrožené. A když jsme v roce 2000 získali z programu MSMT *Zpřístupňování výsledků vědy veřejnosti* krásný tříletý grant na tři filmy o vybraných výsledcích české vědy, uvědomil jsem si, že to může být dobrá generální zkouška. Z toho se také odvinula dramaturgie, když na pozadí práce a vývoje Katedry ekologie PřF UP vysvětlujeme, co to říční krajina je, jaké jsou její funkce, minulost, současnost i naděje. Široký pohled na problém pak umožnilo využití materiálu pořízeného bratru za 30 roků, stejně jako konkrétní dotáčky během tří let projektu ze všech kontinentů kromě Austrálie. Proto jsme mohli ukázat krajinu z okolí Olomouce stejně jako brazilský močál Pantanal, nejvyšší les světa z Tibetu stejně jako deltu Orinoka, nejkrásnější vodopády světa, i skvostnou zvěřenu Kalahari. Film se opírá o vědomosti skutečných ekologů a také o spolupráci s odborníky celého světa. S radostí jsme použili nejrůznější techniky, včetně endoskopické kamery. Jen s její pomocí uvidí diváci po prvé bentická zvířata v jejich přírodním prostředí pod říčními kameny, i v drtivém proudu horských bystřin, anebo tření vzácných mihulí, o nichž jsme si mysleli, že u nás málem vyhynuly.

Tři díly seriálu trvají dohromady sto minut, které vznikly z materiálu o celkové délce 180 hodin a to vše bylo postprodukčně zpracováno výlučně v prostorách Audiovizuálního centra naší univerzity. Skláním se před trpělivostí, silnou vůlí i uměním jeho členů, především ovšem před PhDr. H. Pilátovou a Z. Menšíkem, kteří to celé vydrželi. Vím jedno – kdybych přišel se svými bednami kazet do

jiné střížny, vyrazili by se mnou dveře. Takže snad alespoň takto jim chci poděkovat za jejich rozhodující přínos na díle, které je doufám dobré a které může být zakončením jednoho altruistického snažení, ale možná také jen generální zkouškou na další, ještě větší projekt o říčních krajinách Země. Řeky si to zaslouží a naši univerzité by takový projekt narámně slušel.

V té souvislosti vzpomínám na bursara z Leicesteru, který nám vyprávěl o slavných vědcích své univerzity, ale úplně nakonec řekl, že to není nic proti jednomu mladíkovi, který je proslavil nejvíce. Na jejich univerzité začal totiž natáčet své přírodovědné filmy, které se jmenují *Modrá planeta*.

Je obtížné říci, jak budou naše filmy přijaty. Nakonec je uvidíte na AFO a možná že i jinde, ale jedno hodnocení tu už máme. Když paní profesorka Rychnovská shlédla první díl, začala tleskat a zvolala: „Otakare, Attenborough hadra!“

Co dodat? Jistěže paní profesorka trochu přehání, ale snad jsme dokázali, že umíme vyrobit film, který promlouvá o vážném globálním problému z celosvětového hlediska. Myslím si, že univerzita by si tento fakt o jednom svém pracovišti měla uvědomit a zapřemýšlet, zda není možné v toto duchu pokračovat.

Prof. O. Štěrba, CSc.,

Katedra ekologie a životního prostředí PřF UP

Absolvovali další studenti Univerzity třetího věku

Setmdesát sedm studentů-seniorů ukončilo 28. 5. 2003 v aule FF UP slavnostně své studium. Jak Žurnálu UP potvrdila ředitelka Univerzity třetího věku PhDr. N. Kubičková, Ph.D., v letošním akademickém roce studovalo na UP 492 seniorů. Pro jejich velký zájem bude na podzim otevřen dvouletý specializovaný běh teologie realizovaný CMTF UP.

Každý semestr probíhá evaluace výuky, kde mají účastníci U3V nejen možnost vyjádřit se k uplynulému semestru, ale také vyjádřit svá přání a očekávání. V těchto evaluacích opakovaně senioři poukazovali na možnost otevření běhu teologie, sdělila Žurnálu UP ředitelka U3V a dodala: *Kromě toho od září otevíráme pod hlavičkou UP Univerzitu třetího věku v Uherském Hradišti. Celkově jsme tak už expandovali do Valašského Meziříčí, Žďáru nad Sázavou a nyní i na jižní Moravu.*

-map-, foto -tj-

Kurzy vodní turistiky

Akademik sport centrum UP pořádá pro studenty a zaměstnance UP kurzy vodní turistiky na Slovensku a Vltavě:

- **Slovenské řeky: 23.–28. 6. 2003:** Výběrový kurz pro vodáky s předchozím výcvikem na tekoucí vodě, pro 35 účastníků. Sjezdy Váhu, Černého Váhu, Bělé, Dunajce, Oravy, túry po Nízkých Tatrách, základy skalního lezení. Ubytování: ve stanech (kemp Borová Sihoť u Lipt. Hrádku). Strava: ve vlastní režii. Cena: 2 200 Kč pro držitele průkazu ASC, 2 420 Kč bez průkazu ASC (doprava, ubytování a místní náklady v ceně).
- **Vltava: 18.–24. 8. 2003:** Výběrový kurz pro milovníky Šumavy a Povltaví s bohatou kulturní a poznávací činností, pro 35 účastníků. Vodní turistika na Vltavě, města, hrady, zámky, kláštery a muzea (Vyšší Brod, Rožmberk, Český Krumlov, Zlatá Koruna, Divčí Kámen). Ubytování: ve stanech. Strava: ve vlastní režii. Cena 1 700 Kč pro držitele průkazu ASC, 1 900 Kč bez průkazu ASC (doprava, kempy a tábořiště, vstupné do objektu). Přihlášky přijímá sekretariát ASC UP v Neředíně, tř. Míru 115 (3. podlaží nové budovy, dveře č. 329, 312), pí Štanclová nebo vedoucí kurzů Mgr. R. Rozsypal. Tel.: 585 636 451, 585 636 456. Mail: stanclov@ftkn.upol.cz nebo Stanclova@seznam.cz, rozsypal@c-box.cz.

Úhrada celé částky se provádí v hotovosti osobně na sekretariát ASC UP v Neředíně, tř. Míru 115, pí Štanclová nebo vedoucí kurzů.

-red-

Přírodovědecká fakulta UP motivuje zaměstnance k rozvíjení vědních oborů

Ve snaze podpořit kvalifikační růst zaměstnanců PřF UP a prestiž pedagogické a vědecké práce na PřF UP rozhodl 1. 6. 2003 děkan PřF UP prof. L. Dvořák o zřízení cen udělovaných děkanem PřF UP zaměstnancům rozvíjejícím vědní obory, a to *Cenu děkana PřF UP udělovanou zaměstnancům zvyšujícím si odbornou kvalifikaci a Cenu děkana PřF UP udělovanou autorským kolektivům učebních a populárněvědeckých textů, monografií a vědeckých publikací.*

Podle Statutu cen děkana PřF UP, který byl vydán souběžně se zřízením cen, je *Cena děkana PřF UP v Olomouci udělovaná zaměstnancům zvyšujícím si odbornou kvalifikaci* určena ve výši:

a) 30 000 Kč všem zaměstnancům PřF UP, kteří v kalendářním roce udělení ceny nebudou starší 33 let (včetně) a v tomto roce budou jmenováni docenty pro daný vědní obor;

b) 50 000 Kč všem zaměstnancům PřF UP, kteří v kalendářním roce udělení ceny nebudou starší 41 let (včetně) a v tomto roce budou jmenováni profesory pro daný vědní obor.

Cena děkana PřF UP v Olomouci udělovaná autorským kolektivům učebních a populárněvědeckých textů, monografií a vědeckých publikací je určena ve výši 1 000 až 10 000 Kč všem zaměstnancům PřF UP, kterým v kalendářním roce udělení ceny vyjde:

a) učební text nebo populárněvědný text mající ISBN;

b) monografie;

c) vědecká publikace v odborném časopise s IF rovným nebo větším než 2.5 (bráno IF = rok udělení Ceny děkana – dva roky), nebo soubor publikací navržený k udělení VPRO příslušného oboru.

Splnění požadavků pro udělení cen posoudí grémium složené z proděkanů PřF UP a předsedů VPRO, které navrhne udělení cen (příp. jejich výši). Tento návrh předloží k rozhodnutí děkanovi PřF UP.

O možnosti obdržet *Cenu děkana* bude každý rok v září proděkan pro vědeckobadatelskou činnost informovat akademickou obec PřF UP prostřednictvím vedoucích kateder.

O udělení *Ceny děkana* může požádat každý zaměstnanec PřF UP a to tak, že prostřednictvím vedoucích kateder zašle proděkanovi pro vědeckobadatelskou činnost, spolu se žádostí (podle udělované ceny): a) kopii jmenovacieho dekretu, nebo b) výtisk učebního textu, populárněvědného textu, monografie nebo vědecké publikace, jejímž je autorem nebo na níž se autorsky podílí jako první z řad zaměstnanců PřF UP.

Cenu děkana obdrží všichni zaměstnanci PřF UP, kteří: a) v daném kalendářním roce vyhověli zadání Statutu cen děkana; b) v předcházejícím kalendářním roce vyhověli zadání Statutu cen děkana a *Cenu děkana* ještě neobdrželi; c) mají na PřF UP úvazek alespoň 0,7.

Ceny budou poprvé uděleny v roce 2003.

-red-, přif-

Finanční podpora pro studium v zahraničí

V rámci *Programu podpory mezinárodní mobility studentů VŠ* Univerzita Palackého opakovaně nabízí prostřednictvím Kanceláře zahraničních styků RUP finanční podporu ve výši 10 000 Kč na měsíc po dobu čtyř měsíců v zimním semestru akademického roku 2003/2004 na studium na těchto školách:

Univerzita Kyjev (dvě místa), Univerzita Opolí (dvě místa), Slezská univerzita v Katovicích (dvě místa), Univerzita Bamberg (dvě místa), Univerzita Granada (jedno místo), Univerzita Graz (jedno místo), Univerzita Modena (jedno místo).

Přihlásit se mohou studenti od druhého ročníku až po doktorské studium. Podmínkou je souhlas domovské katedry a předběžné písemné přijetí na vybranou školu. Formulář přihlášky lze získat v kanceláři zahraničních styků fakult nebo na rektorátě. Termín podání přihlášky je do 5. 6. 2003. Informace podá Mgr. J. Herynková, tel.: 1041 nebo mailem: herynkov@risc.upol.cz.

-red-

Texas A&M University

Texaská univerzita A&M patří se svými 44 tisíci studenty k největším ve Spojených státech amerických. Vznikla před 125 lety jako vysokoškolské zařízení pro vzdělávání zemědělců (A = agricultural) a strojařů (M = mechanical). Aby se o tuto novou, úctyhodnou instituci nehádala ucházející se města, postavili ji na volné texaské pláni poblíž nedávno vybudované železnice. Kolem univerzitní stanice pak vzniklo nové město – College Station.

Od času založení se mnohé změnilo, například „už“ v roce 1960 bylo na této škole povoleno studovat i ženám, a ono úzce praktické zaměření bylo rozšířeno na mnoho dalších univerzitních oborů. Zkratka A&M pak zůstala pouze jako ceněná značka bez konkrétního významu, ač moji kolegové-fyzikové rádi říkají, že jejich univerzita je „Atomic and Molecular“. Univerzita si svého zvuku opravdu cení a je to poznat, jak věřím, v každé oblasti její činnosti. Pokud se zmíním pouze o fyzice, nedávno tu byl na návštěvě spoluvynálezce maseru a laseru Charles Townes, dnes tu na čas pobývá Stephen Hawking – autor „Stručné historie času“, britský kosmolog a objevitel „vypařování“ černých děr.

Ve Spojených státech mají zvyk, že odcházející prezident založí někde ve svém domovském státě knihovnu, která pak plní i funkci muzea dokumentujícího prezidentovo funkční období. Texasan George Bush starší si pro „svou“ knihovnu vybral právě College Station a Texas A&M University. Sousedí před knihovnou symbolizuje, co Bush senior asi považuje za nejvýznamnější událost jeho éry. Petice koní v trysku přeskakuje pobořenou zeď – pád Berlinské zdi a příchod svobody do komunistické Evropy. Musím říct, že ta síla nadšení pro svobodu, vyzářující ze sousedí a vztahující se i k naší části světa, na mě hodně působí.

Zdejší univerzitu ale asi nejvíce charakterizují tradice studentského života. Být „Aggie“, tedy student školy s „agricultural“ ve svém někdejší názvu,

▲ *Sbohem, betonová ohrádka s jistou otypkou sena, vítěj, svoboda s nádhrou volnosti i s každodenním úsilím o přežití! Poznáváme se? (Pád Berlinské zdi, sousedí před George Bush Library, Texas A&M University, College Station.)*

znamená proniknout do komplikovaného labyrintu pravidel a zvyklostí a je zdrojem náramné hrdošti srovnatelné s americkým patriotismem. Zmíním se jen o dvou příkladech. Univerzitní fotbalový tým se může spolehnout na vehementní a disciplinovanou podporu svých fanoušků, kteří jen tak nehlukají, ale organizovaně řvou poté, kdy si své povzbuzování nacvičili na půlnočním „yell practice“ před zahájením sezony. Organizátory sportovního fandění si volí studenti – a příslušná volební kampaň je v centru pozornosti mnohem větší, než kolik člověk věnuje tomu, kdo má být vlastně univerzitním rektorem (jímž se před půlrokem stal někdejší ředitel CIA z administrativy Bushe seniora).

Za zmínku také stojí nejctihodnější příslušník univerzitního sboru kadetů: kolie Reveille, maskot celé univerzity, požívající hodnosti generála. Současná Reveille je již sedmým následovníkem toulavé fenky,

kteřou kdysi ve třicátých letech omylem postřelili kadeti při cvičení. Fenku ošetřili a ujali se jí – a protože jim štekala při troubení budičku – reveille, bylo o její přezdívkou postaráno. Reveille od těch dob patří do kadetské formace, na své venčení má přivelen čestný doprovod a zúčastní se školního života své jednotky. Pravidlo říká, že pokud Reveille zašteká na přednášce, přednáška je bez milosti rozpuštěna.

Kromě vědeckého výzkumu jsem tu dostal tento semestr na starost i výuku fyziky pro bakalářské studium nefyzikálních oborů; chtěl bych se tu pokusit srovnat některé typické rysy zdejší výuky s tou naší. První dojem by se dal shrnout slovy – továrna na výuku. Na starosti mám necelou stovku studentů studujících Physics 201 – stejná přednáška probíhá paralelně ještě v asi pěti takto velkých skupinách. Když přicházíte do hodiny, je v kampusu provoz jako na Václavském náměstí, studenti se houfují před učebnami či posedávají na zemi po chodbách. Protože je vše předem nachystáno, nemá člověk mnoho starostí s přípravami. K dispozici máte standardní učebnice spolu s návodem k řešení příkladů i soubor fólií k promítání. Chcete studentům předvést nějaký demonstrační experiment? Stačí poslat e-mail a asistenti vám připraví požadovaný pokus přímo do vaší učebny.

Ve srovnání s našimi poměry by se dalo říci, že američtí studenti jsou poněkud „rozmačkanější“, na druhé straně se od nich vyžaduje práce po celý semestr – ne pouze o zkouškovém období. Celková známka se získá jako určitý vážený průměr ze tří průběžných zkoušek a jedné zkoušky závěrečné, z laboratorních protokolů a z testů ze cvičení. Všechny zkoušky jsou písemné, studenti při nich řeší konkrétní fyzikální problémy. Aby si však nemuseli zatěžovat hlavu memorováním přednášky, mají k dispozici „formula sheet“, tedy tahák se všemi potřebnými vztahy.

Obsah mé výuky zhruba odpovídá dvěma ročníkům fyziky na našich gymnáziích, zhuštěných do jednoho semestru. Příliš jednoduché na naše vysokoškolačka, ale hodně náročné pro studenta, který doposud fyziku ve škole neměl. Studenti mají týdenně tři padesátiminutové přednášky, jedno padesátiminutové cvičení a dvouhodinovou laboratorní práci. V každém cvičení se píše desetiminutový test, na každou zkoušku musíte nachystat potřebné formuláře s úlohami – znamená to tedy, že jeden takový kurz zabere pořádný kopec papírování. Naštěstí učitel nemusí dělat všechno sám – hodně pomoci přichází od „teaching assistants“ – asistentů z řad starších studentů, kteří si tímto způsobem vydělávají na školné a další výdaje studentského života. Vedou cvičení, laboratoře, pomáhají opravovat a známkovat testy. Obsluhují „help desk“ – pomocnou stanicí, kam můžete přijít, nevíte-li si rady s některou fyzikální úlohou. Pokud by nějaký náš student uvažoval o studiu v USA a chtěl vědět, jak tam vyjít po materiální stránce – práce jako teaching assistant by byla pravděpodobným řešením.

A jací jsou sami studenti? Značně nenucení. Nemůžete se divit, pokud se na vaše přednášky uvelebí s nohama na stolku, s čepicí s kšiltem dozadu na hlavě; když se budou nudit, klidně si vytáhnou svačinu nebo noviny, případně si zdřímnou. Když se vám ale povede zajímavý pokus, ocení vás svým „Cool!“, nebo vám i zatleskají. Ačkoliv je v mé skupině i několik kadetů, Reveille mě v jejich doprovodu svou návštěvou ještě nepoctila, takže štekot kolie konec mé přednášky zatím neohlásil.

Doc. T. Opatrný, PřF UP,
tč. Physics Department, Texas A&M University

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

Ve dnech 6. až 15. 12. 2002 proběhla v budově Právnické fakulty Univerzity Palackého výstava soutěžních návrhů, jež vzešly z veřejné architektonické soutěže vyhlášené UP na zpracování návrhu urbanistického, architektonického a projektového řešení stavby Přírodovědecké fakulty UP. Soutěžní porota tehdy hodnotila 22 soutěžních návrhů, žádný z nich však posuzovatele nezaujal natolik, aby mohl rozhodnout o první ceně. Univerzité Palackého jako zadavatelé pak závěrem doporučila, aby zvážila vyhlášení druhého kola soutěže, teprve na základě jeho výsledku rozhodla o konečném architektonickém řešení výstavby Přírodovědecké fakulty UP. Na další postup UP jsme se zeptali **kvěstora UP Ing. J. Jirky:**

Jak se vedení UP rozhodlo ve věci vyhlášení druhého kola architektonické soutěže na zpracování návrhu urbanistického, architektonického a projektového řešení stavby PřF UP?

V tomto případě jsme stáli před dosti obtížným úkolem. Nešlo jen o to, jak bude vypadat samotná fakulta, ale i jakým způsobem se univerzita podepíše na výrazné změně prostoru, který většina občanů Olomouce dlouhodobě vnímá jako prostor volný, bez zástavby. V neposlední řadě ovšem také šlo o to, jak jsou jednotlivé návrhy realizovatelné, jak bude jejich realizace drahá a jak drahý bude provoz výsledného objektu. Po poradě s odborem koncepce a rozvoje města jsme proto zadali společnosti B.I.R.T. Group Praha posouzení všech tří oceněných návrhů z hlediska splnění zadání soutěže, splnění stavebního programu, posouzení realizovatelnosti stavebního právní, časové, technické i ekonomické, posouzení odhadovaných realizačních i provozních nákladů a SWOT analýzu.

Výsledky posouzení byly projednány pracovní skupinou složenou z odborníků (nejen olomouckých) a zástupců UP (RUP i PřF) a bylo přijato doporučení rozpracovat dále pouze třetí nejvýše oceněný návrh (v soutěži pod číslem 1), který vykazoval jednoznačně nejlepší ekonomické parametry a ponechával v řešeném území největší plochy pro případný další rozvoj. V současné době tedy pražský Atelier M1 zpracovává další stupeň podrobnější studie podle zadání upraveného podle připomínek pracovní skupiny a podle upřesněného stavebního programu

nového objektu. V průběhu prací předpokládáme, že se opět sejde pracovní skupina, navržené varianty budou opět posuzovány z mnoha hledisek, aby mohla být definitivní verze připravena v první dekádě července.

Existuje již konečný, prověřený a upřesněný stavební program nové výstavby? Kdy budou zahájeny projekční práce?

Součástí kroků realizovaných v poslední době byla kromě přípravy nového zadání pro vybrané autory i aktualizace Investičního záměru na stavbu PřF UP, která byla již předložena ministerstvu. Fakultou upřesněný stavební program je přílohou tohoto dokumentu i součástí zadání nové studie.

Podmínkou pro možné zahájení vlastních prací na projektové dokumentaci je především nová studie (ta by měla být v konečné podobě hotova do 11. 7. 2003) a také registrace akce ministerstvy financí a školství. V současné době probíhají mezi těmito ministerstvy jednání o skladbě nových dlouhodobých investičních programů veřejných vysokých škol a podmínkách registrací. Předpokládáme, že by registrace této stavby mohla proběhnout zhruba v době, kdy bude hotova studie. V tom případě UP ihned vyhlásí obchodní veřejnou soutěž na zhotovitele dokumentace pro územní a stavební řízení a pro výběr zhotovitele stavby. Další pokračování pak závisí na průběhu a výsledcích této soutěže. Byli bychom ovšem rádi, kdyby mohly být vlastní projekční práce zahájeny nejspozději v září t. r.

-map-

O přípravách vzniku studentské organizace na UP

Vícera příležitostí využila rektorka Univerzity Palackého prof. J. Mačáková, CSc., k tomu, aby poděkovala studentským organizátorům letošního májáles. Studentům J. Prudkému a F. Kopeckému, hlavním pořadatelům této (a nejen této) vydařené akce, se podařilo přetruhnout letitou nit matných snah majálesových oslav a společně s ostatními organizátory v Olomouci oživit tradici jarních studentských slavností. V nedávných dnech se jmenovaní studenti setkali s rektorkou UP, aby projednali další téma – nově vznikající oficiální studentskou organizaci, Spolek studentů UP. Žurnál UP této příležitosti využil a jednomu z hlavních aktérů – J. Prudkému – položil několik otázek:

Můžete vznikající „spojenectví“ nějak charakterizovat?

Už při organizaci májáles jsme přemýšleli, čím bychom připravovanou akci vlastně zaštitili. Jak asi víte, nakonec jsme se dohodli na formulaci: Olomoučtí studenti uvádějí... Tato formulace ale vyplynula z neexistence oficiální organizace studentů UP. Při majálesových organizačních pracích jsme při spolupráci s ostatními studenty UP nabývali pozitivních zkušeností, zjistili jsme, že jsme schopni spolupracovat i na mezifakultní úrovni, odtud byl už jen krůček k myšlence o vytvoření celouniverzitního studentského spolku. Doufám, že příští rok bude májáles již akci Spolku studentů UP.

Představuji si, že by Spolek studentů UP sdružoval všechny studenty UP a fungoval v rovině „nad“ jednotlivými již zaběhlými spolky v tom smyslu, že by se zajímal a hájil zájmy všech studentů Univerzity Palackého. Každou fakultu bude reprezentovat několik zástupců, kteří by např. informovali ostatní posluchače o dění na jednotlivých fakultách. V rámci spolku snad vznikne kompletní informační servis.

Protože na studentském zastoupení již pracujeme, dovolují si vyzvat všechny ty studenty, kteří mají zájem s námi spolupracovat, aby se ozvali na kontaktní (niže uvedené, pozn. red.) adresy. Byl bych rád, kdyby Spolek studentů UP spolupracoval jak s fakultami UP a jejich jednotlivými spolky, tak s Rektoriátem UP a ostatními složkami UP.

Jak, z čeho a kde bude Spolek studentů UP fungovat?

Spolek studentů UP začne oficiálně fungovat od zimního semestru nastávajícího akademického roku. Kromě členské základny se v současné době snažíme zajistit zázemí. Rádi bychom, aby Spolek studentů UP disponoval místností, nutně bude také nějaké vybavení. Abych byl konkrétnější – potřebujeme oficiální místo, kde bychom se mohli potkávat, kde bychom mohli uskladnit společné materiály, které pak budeme moci kdykoliv použít. Na určeném místě budeme také archivovat materiály o akcích a studentské časopisy. Protože naše komunikace se studenty se odvíjí především prostřednictvím e-mailu, potřebujeme ke své činnosti počítač s možností připojení k internetu. Mám-li se vyjádřit o prostorách bývalého Spolku studentů FF UP zvaného F klub, musím říci, že jsou bohužel nepoužitelné, delší dobu se potýkají s plísní. Byli bychom rádi, kdyby nám v tomto smyslu vedení UP vypomohlo, konečně i to byl mj. důvod našeho setkání s rektorkou UP prof. J. Mačákovou, CSc. Co se financí týká, poohlédneme se samozřejmě i po možných grantech, které vypisují Statutární město Olomouc a Olomoucký kraj, zkusíme zajistit finance i z jiných fondů.

Na setkání s rektorkou UP jste se také zmínili o celorepublikovém studentském serveru

www.studentzone.cz, ke kterému by se Univerzita Palackého mohla připojit. Co tento server nabízí?

Původní myšlenka zmíněného serveru je v kompletním informačním servisu pro studenty, nabízí informace jak formální, tak i ty neformální. Pořádá-li např. jakýkoliv student menší nekomerční akci, může prostřednictvím tohoto serveru informovat o akci nejen své spolužáky, ale i studenty z jiných kateder, fakult, univerzit. Aby mohl ovšem vzniknout kompletní informační servis, potřebujeme také informace od Rektoriátu UP, popřípadě od studijních oddělení jednotlivých fakult. Všechny informace by zpočátku zavěšovali studenti UP, později ve spolupráci se studijními odděleními fakult UP bychom byli rádi, aby se o aktuální informace starala jednotlivá studijní oddělení. Vidím tuto možnost jako alternativu internetových stránek UP.

Pokud se nám podaří, aby se aktivity rozvíjely, aby i do budoucna fungovala spolupráce se studenty, budeme se snažit, aby do našich akcí vstoupily i komerční subjekty se svými sponzorskými možnostmi.

Připravila

M. Hronová, foto -dan-

Kontakty: J. Prudký: jprudky@volny.cz, 603 737 353, F. Kopecký: frkop@post.cz, 605 950 263.

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Konference SVOČ na LF UP

Studentská vědecká činnost má na Lékařské fakultě UP dlouhou tradici. Jejím každoročním vyvrcholením bývají konference Studentské vědecké odborné činnosti (SVOČ). Letošní ročník byl již 36. a potvrdil stoupající úroveň posledních let.

Konference se uskutečnila ve velké posluchárně teoretických ústavů LF UP ve dnech 26.–27. 5. 2003. Ve čtyřech sekcích (teoretické obory, teoretické obory – sekce pro medicínské vzdělávání, klinické obory, klinické obory – sekce stomatology) zaznělo 50 současných přednášek a dvě sdělení mimosoutěžní od hostů z Fakulty tělesné kultury UP a z Jesseniovy lékařské fakulty UK v Martině. Pokud nevíte, co se skrývá pod názvem sekce pro medicínské vzdělávání, pak vězte, že jde o práce zabývající se organizací výuky, její evaluací apod. A pokud by se někomu zdálo „málo vědecké“, pak bych chtěl upozornit, že práce z této sekce byly v minulých letech několikrát oceněny i na studentských konferencích v zahraničí.

O co se soutěžilo? Jednak o nejlepší přednášky v každé sekci, které byly odměněny díky firmě Johnson & Johnson několikatisícovou částkou, ale také o mimořádná stipendia (po 5 000 Kč) pro 30 nejlepších přednášek. Určit, kteří byli ti (nej)lepší, byl pro porotu v každé sekci obtížný úkol. Úroveň všech sdělení byla velmi vysoká, a to jak po stránce odborné, tak po stránce prezentační. Na tom se shodli všichni předsedové porot při závěrečném hodnocení. Čeho si možná někteří porotci ani nevšimli, byla účast studentů nelékařských oborů (bakalářského i magisterského studia). Nebyla pro ně vysáána samostatná kategorie a jejich pozice byla jistě při srovnání s medicíky těžší. Obstáli však na výbornou a rozhodně se v silné konkurenci neztratili. Čeho si porotci rozhodně nemohli nevšimnout, byly přednášky našich medicíků studujících v angličtině. Bylo to letos poprvé, kdy se zapojili i do této činnosti fakulty a hned velmi úspěšně. Odměnou pro všechny přednášející pak byly tři kredity za doplňkové předměty (kategorie C).

Organizaci konference zajišťoval Spolek medicíků (pouze s malou pomocí vedení LF UP) a lze konstatovat,

že perfektně. Právě fakt, že převážnou část organizační práce udělali studenti sami, považují za velmi cenný. Že nejde o maličkost, potvrdí každý, kdo podobnou akci někdy pořádal. Největší díl práce a velká odpovědnost ležely na bedrech hlavní organizátorky – studentky 6. ročníku všeobecného lékařství „Marušky“ Pečuchové. Odměnou pro ni bylo poděkování při ukončení konference, následované dlouhým (a zaslouženým) potleskem.

Konference SVOČ je nejvýznamnějším a nejdílejší vyvrcholením odborné činnosti studentů lékařské fakulty, kteří zde mají možnost prezentovat výsledky své celoroční práce na jednotlivých ústavech či klinikách. Ta letošní konference se mimořádně vydařila jak po stránce odborné, tak společenské. Dík za to patří především organizátorům ze Spolku medicíků a všem přednášejícím.

A kdo vyhrál? (Podle počtu účastníků v jednotlivých sekcích byly vyhodnoceny jedna nebo tři nejlepší přednášky.)

Teoretické obory

1. místo: P. Krupka: *Výskyt širokospektrých laktamů vo Fakultnej nemocnici Olomouc a význam v klinickej praxi*; **2. místo:** M. Kubinyiová: *Hormonální substituce a její vliv na expresi progesteronových a estrogenových receptorů v endometriu*; **3. místo:** J. Marečková: *Úloha ubiquitin-proteasomového komplexu v apoptózu zanikajících buněk embryonálních a fetálních tkání*.

Teoretické obory – sekce pro medicínské vzdělávání
1. místo: L. Doubravská: *Měření postojů studentů a vyučujících k evaluaci výuky na LF UP*.

Klinické obory

1. místo: M. Grep: *Incidence nespecifických střevních zánětů a nárůst kostní hmoty u dětí trpících nespecifickými střevními záněty*; **2. místo:** Soubor čtyř přednášek s tematikou dětské akutní lymfoblastické leukemie zastoupený sdělením: D. Jelenová, H. Janků: *Významné komponenty prediktivního hodnocení vývoje dětských pacientů s ALL*; **3. místo:** R. Sherchan: *A comparison of Gleason Score between*

prostate biopsy and radical prostatectomy specimens.

Klinické obory – sekce stomatology

1. místo: T. Brázda, P. Kuchařová: *Atraumatická preparace s využitím výplňového materiálu KETAC MOLAR pro A. R. T.*

Další informace lze nalézt na adrese <http://www.ucjif.upol.cz/svoc/index.htm>.

Doc. M. Heřman, Ph.D.,

proděkan pro záležitosti vědy a výzkumu LF UP

Překladatelská soutěž v latině se setkala s příznivým ohlasem

Konference *Klasická filologie na prahu 21. století*, která proběhla ve dnech 29. až 30. 5. v Uměleckém centru UP, poskytla zároveň vhodnou příležitost k vyhlášení výsledků překladatelské soutěže v latině. Nevelký počet soutěžících kompenzovala kvalita přihlášených příspěvků. Soutěžní práce se pohybovaly na široké škále od středověké hymnické tvorby a prokopských legend až po humanistické nápisy doplněné pečlivou interpretací a komentářem. Originální příspěvek představoval zdařilý překlad první kapitoly románu *Harry Potter a kámen filozofů* z angličtiny do latiny, jehož tvůrci ukázali, že i v nejmladší studentské generaci se najdou lidé, kteří latinu nechápují pouze jako mrtvý, pasivně vnímaný a přijímáný jazyk. Na třetím místě se umístily studentky FF UP M. Kašparová a B. Křepinská, na druhém místě pak společnou práci studentky z téže fakulty L. Valasová a V. Dobišová, o první místo se rozdělili P. Pálka z UP a Mgr. T. Sedoník, interní postgraduát Katedry historie FF UP. Pořadatelé věří, že soutěž založí dobrou tradici a postupně si k ní najdou cestu třeba i studenti z jiných fakult UP, na nichž má výuka latiny rovněž své místo.

PhDr. L. Kysučan, Ph.D.

Jan Jeník z Bratřic o životě v pražském jezuitském semináři /I/

Olomoucký jezuitský konvikt, jehož rekonstruované budovy nyní slouží Uměleckému centru UP, byl internátním zařízením olomoucké jezuitské univerzity určeným pro duchovní a světské alumnusy, tzn. uživatele různých nadací, a pro nepočtené samoplátce, především z řad šlechty; o chudé studenty měl původně pečovat jezuitský seminář sv. Františka Xaverského. Nejvýznamnějšími nadacemi, z nichž se hradilo vydržování alumnů jezuitského konviktu, byla nadace císaře Ferdinanda II. z roku 1624, kterou císař postoupil olomouckému konviktu jeden z pobělohorských konfiskátů – město a panství Nový Jičín, a nadace papežská z roku 1578. Omezená výše nadačních prostředků se promítala do stravování otců jezuitů pověřených správou konviktu v čele s jeho regentem a jednotlivých kategorií chovanců konviktu – existencí dvou či tří stolů či tabulí v konviktním refektáři (jidelně) s odlišnou nabídkou a kvalitou pokrmů, chodů jídel a nápojů. To bývalo nezřídka předmětem stížností z řad alumnů – například v únoru 1696 předložili alumní olomouckého konviktu moravskému zemskému hejtmánovi Františkovi Karlu hraběti Libštejnskému z Kolovrat obsáhlou písemnou stížnost, v níž mj. poukazovali na opulentní tabuli svých duchovních představených, bídnou kvalitou stravy alumnů a nečistotu konviktní kuchyně.

S ohledem na to, že Tovaryšstvo Ježíšovo (Societas Jesu, jezuité) usilovalo o jednotné organizační principy svého řádu a školských zařízení, můžeme archiválie vypovídající o životě v olomouckém jezuitském konviktu či semináři doplnit o prameny paralelní, tzn. týkající se jiných jezuitských univerzit či fakult ve střední Evropě, předně jezuitského gymnázia a akademie (katolické univerzity o dvou fakultách, filozofické a teologické) v pražském Klementinu, založených roku 1556 v bývalém dominikánském klášteře s kostelem sv. Klementa na Starém Městě Pražském a podpořených donací císaře Ferdinanda I. Téhož roku vznikl při pražské jezuitské akademii šlechtický konvikt (contubernium nobilium) a roku 1559 alumnát pro chudé studenty (domus pauperum); v r. 1575 založil papež Řehoř XIII. v pražském jezuitském konviktu nadaci pro 12 bohoslovců (papežský alumnát). Oba internáty byly zprvu umístěny v domě vedle klementinské koleje, ale roku 1579 se alumní přestěhovali do domu v Platnéřské ulici, který jim věnoval Jan starší z Lobkovic a na Točnicku. V roce 1588 studovalo na pražské jezuitské univerzitě asi 500 studentů, z toho asi 100 konviktorů, 60 alumnů a 20 papežských alumnů.

Po porážce Českých nekatolických stavů v bitvě na Bílé hoře 8. listopadu 1620 získali jezuité do své správy i Karlovu univerzitu, s níž se sloučily dvě fakulty klementinské; rektor pražské jezuitské koleje byl od roku 1622 současně rektorem Karlovy univerzity a jmenoval světské profesory lékařské a právnické fakulty. Od roku 1628 však byl vliv jezuitů na chod pražské univerzity pražskými arcibiskupy omezován, v neprospěch Tovaryšstva Ježíšova vyzněla i reforma sloučení Karlovy univerzity s jezuitskými klementinskými fakultami roku 1654, iniciovaná císařem Ferdinandem III. (proto byla nadále pražská univerzita nazývána Univerzitou Karlo-Ferdinandovou).

Roku 1659 získal pražský jezuitský konvikt koupí několik domů mezi nynějšími ulicemi Konviktskou

a Bartolomějskou; podle kostelíka sv. Bartoloměje, postaveného zde roku 1700, nesl konvikt od té doby jméno sv. Bartoloměje. K nadačním statkům konviktu patřily Chvaly, Hlubočepy, Šestajovice a Satalice. Alumnát chudých studentů byl nazýván seminářem sv. Václava; pečoval též o studující synky chudé šlechty, pro něž v roce 1629 založil Karel kníže z Liechtenštejna z podnětu císaře Ferdinanda II. Collegium nobile, dotované od roku 1645 výnosem statku Sředokluky. Roku 1690 koupili jezuité pro tento seminář od opata cisterciáckého kláštera velký dům naproti kostelu sv. Jiljí na Starém Městě Pražském v Dominikánské (nyní Husově) ulici, řečený Knechtovský, a v následujících letech k němu připojili přilehlé koleje Nazaretskou a Loudovou. Do komplexu budov Svatováclavského semináře byla rovněž včleněna Betlémská kaple (založená r. 1391, demolovaná r. 1786 a obnovena v l. 1948–1954).

O poměrech v jezuitském semináři sv. Václava na Starém Městě Pražském během 60. let 18. století se dochovalo vzácné svědectví z pera někdejšího alumna semináře, Jana Jeníka rytíře z Bratřic (1756–1845),

▲ Areál Svatováclavského semináře na papírovém modelu města Prahy zhotoveném Antonínem Langweilem v letech 1826-1837 (Muzeum hlavního města Prahy).

rakouského důstojníka – účastníka válek s revoluční a napoleonskou Francií, českého osvícence, obrozence a sběratele českých lidových písní. Jeník z Bratřic pobýval ve svatováclavském semináři v letech 1764–1772, po absolvování filozofické fakulty začal studovat práva, ta ale nedokončil a roku 1776 vstoupil jako kadet do 35. pěšího pluku (Wallisova). Ve svých pamětech píše Jeník z Bratřic mj. toto:

„Já jsem teď snad jediný v mém pětáosmdesátiletém věku v české zemi, kterýž pod jezuitu študýřoval, a jsem jejich pravý vychovanec, protože jsem jakožto nobilis [šlechtic] u nich v semenarium osm let bydlel a s nimi obcoval.

Jsa již onoho času osmi- nebo devítiletý hošík, dostal jsem císařskou nadaci ferdinandskou a můj otec mne odvezl do studia k jezuitům do Prahy. Zde jsem byl odevzdán do semenarium sancti Venceslai v Dominikánské ulici, tu kdež se teď technika [nynější Vysoké učení technické v Praze] nalézá a tradíruje [přednáší].

Toto naše semenarium řídili jezuiti a panovali nad ním. Mimo nás 24 fundatistů byli tu vsický jiní rozliční fundatisté pod tou správou a mocí těch jezuitů. Nás všech každický rok bývalo přes 150 vychovanců. Z ohledu pak toho, že náš dům veliký v hloubce své zavíral v sobě tři placy [nádvorí], spolu i ten nejvznešenější kostel Betlehem, kdež před časy mnoho vážný náš blahoslavený Mistr Jan Hus spravoval a farářem byl [...]. Dle tedy těch třech domovních placů bylíť jsme my vsickni na tři díly rozdělený. Totíž na společnost synků z vyšších stavů, spolek z vyšších škol a spolek nižších škol městského stavu.

Communitas nobilium, společnost synků z vyšších stavů.

Ta pozůstávala z nás 24 fundatistů ferdinandských, čtyř pážat arcibiskupa, po německu Edelknaben [šlechtičtí chlapci] nazvaných, a pak několika, za který jejich možnější rodičové jezuitům stravu platili.

Nám 24 ferdinandským samotně patřil jest velmi veliký, vejnosný pozemský statek Sředokluky na vyživení a na šatstvo. Oni jezuiti ale, chtějí být víc a víc bohatý, vyzívali ty vsěkny jiné fundatisty z téhož vejnosného statku a ty z těch mnohých fundačních kapitalů vplejavají ouroky neb interese cpalí do své hluboké kapsy.

Communitas majorum neb spolek z vyšších škol městského stavu.

Tato společnost pozůstávala z teologů a filozofů. Stojíce vsickni na fundacích, jež se samostatně pro muziku neb hudbu dotýřovaly [těmito fundacemi bylo dotováno hudební vzdělávání alumnů], jejich všech povinnost byla v collegiu jezuitském u sv. Salvátora každou neděli a svátek hlučnou muziku provozovati. Mnozí z nich bylíť jsou virtuos-musicí jak na strunové, tak i na foukací instrumenty, a tak byla tato semenárská hudba chorální mimo zámecký v Praze za nejvýbornější. [...]

Každá tato společnost měla pro sebe pátera praesesa, z kterých každý v svých vychovanců bydlel a jejich představený byl.

V času poledním šlo se, každý pro sebe, do velkého pokoje v přizemí, refectorium nazvaného. Zde se nacházely, dotýkajice se pokrmů neb jídel, tři stoly.

Při prvním stole obědvali páter regens, chof říditel celého semenarium, druhý páter subregens, ten měl pod sebou dispensi [kvelb] [spizírnu], vsěkny sklepy, kuchyni, domácí hospodářství. A pak tři praesedes [předsedové], totiž nobilium [šlechtických chovanců], majorum [starších chovanců] a minorum [mladších chovanců].

Ostatní přisedící pozůstávali asi z dvanácti vychovanců, za které jejich bohatí rodičové za stravu platili.

Tato tabule byla vpravdě knížecí, neboť každický den mimo polívky, salátu a rozličných tak zvaných confecturů [cukrovinek] předložovalo se v poledne šest a večer čtyři jídla, obzvláště chutně a dobře připravená.

Dle časa volila se ta nejvzácnější a nejdražší jídla, ku příkladu lososi, bažanti, černá neb červená zvěřina [kančí, jelení, daňčí a srnčí maso], tetřeví a vsěkna jiná jak domácí, i divoká drůbež a ptactvo.

Ti patres jezuitský skoro každý den posílali svému miláčku při druhým nebo třetím stole jakési takové vzácné jídylo. Což i také při tomž prvním stole sedícím vychovancům povoleno bylo, že z nich každý mohl svou porci k druhému nebo třetímu stole některému svému spolužáku neb dobrému přítelíkovi takové velmi lahodné jídlo odesílat, které jsme my sportula [dosl. košíček s darem] nazývali.

U druhého stole obědvali jsme my ferdinandisti, ty čtyry pážata arcibiskupa a asi deset synků možnějších rodičů, kteří za ně jezuitům stravu platili. My měli každodenně v poledne čtyry a večer dvě jídla. Každý dostal pro sebe malický bochánek bílého chleba a v cinové čistě konvičce žejdlík piva obzvláště dobrého.

Podle edice Josefa Polišenského a Elly Illingové otištěné v publikaci Jan Jeník z Bratřic, Praha 1989, s. 158–165.

(Dokončení příště)

Oprava s omluvou

V číslech 29 a 30 Žurnálu UP jsme uveřejnili krátké medailonky některých (univerzitních) držitelů Ceny města Olomouce za rok 2002. V textu věnovaném doc. L. Topofské jsme nesprávně informovali o jejich konferenčních aktivitách v letech 1999–2001. Doc. L. Topofská v těchto letech nezorganizovala sedm mezinárodních konferencí uspořádaných Katedrou germanistiky FF UP, ale podílela se na organizaci jen některých z nich. Mylné bylo i tvrzení, že Cenu Města Olomouce získala doc. L. Topofská již v roce 1990.

Za nepravdivé informace, které redakce Žurnálu UP získala z internetových stránek Statutárního města Olomouc, se doc. L. Topofské i čtenářům omlouváme.
Redakce Žurnálu UP

K působení politiků na vysokých školách – stanovisko k reportáži „Nova pod tlakem“, uvedené v ČT v pořadu Fakta 2. 6. 2003 a dotýkající se i Právnické fakulty UP v Olomouci

Dne 2. 6. 2003 uvedla ČT v pořadu „Fakta“ reportáž „Nova pod tlakem“, pojednávající o vztahu politiků a médií. V rámci této reportáže byla mj. podrobena rozboru a kritice reportáž TV Nova uvedená 27. 4. 2003 v Televizních novinách, která se zabývala způsobem volby Rady pro rozhlasové a televizní vysílání.

Nepřísluší mi a ani nechci hodnotit vyváženost a objektivitu jak reportáže TV Nova, tak reportáže ČT, musím ale reagovat na vyznění části reportáže ČT týkající se Právnické fakulty UP v Olomouci, na které vyučují ústavní právo. V reportáži bylo zcela bezdůvodně spojeno mé vyjádření pro TV Nova s pedagogickým působením poslance I. Langeru na Právnické fakultě UP.

Českou televizi kritizovaná reportáž TV Nova vyzněla tak, že volba Rady by měla být tajná, a pro podporu tohoto názoru byly použity argumenty tří právníků, mj. i mé osoby. Byl jsem redaktorem TV Nova osloven s tím, že zjišťuje názory ústavních právníků na způsob volby Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Sděлил jsem mu své stanovisko, že při hlasování o ustavení osob do funkcí považují za správné hlasovat tajně a uvedl jsem důvody. Považuji toto stanovisko za správné bez ohledu na to, zda jde o volbu uvedené mediální rady, nebo např. prezidenta republiky, předsedy politické strany nebo kandidáta na děkana fakulty či rektora univerzity.

Část mé odpovědi podporující tajnost hlasování se objevila i v reportáži TV Nova. Není předmětem tohoto příspěvku znovu opakovat argumenty pro tajnou volbu, které jsem uvedl jak TV Nova, tak ČT.

Je jisté, že mohou existovat i názory opačné a je věcí odborné diskuse tyto názory konfrontovat a obhajovat. Bylo by bezesporu velmi přínosné natočit reportáž, která by shrnovala názory zastánců veřejné volby a konfrontovala je s názory opačnými. Pokud se redaktor ČT domníval, že reportáž TV Nova byla příliš jednostranně zaměřena na propagaci tajné volby, bylo by asi žádoucí prezentovat v reportáži ČT názory opačné a ukázat, že problém není černobílý.

Když jsem poskytoval rozhovor ČT, myslel jsem, že podobnou reportáž připravuje a pan redaktor mi sdělil, že hodlá oslovit více než dvacet právníků.

V pořadu ČT „Fakta“ však proti tajné volbě neznal jediný argument. Zmíněná reportáž TV Nova byla kritizována nikoli vyvracením argumentů pro tajnou volbu, ale zpochybněním objektivitu v reportáži vystupujících právníků, kdy TV Nova měla údajně účelově vybrat pouze zastánce tajné volby, kteří se jí hodili do konceptu reportáže.

Nemohu se vyjadřovat k vystoupení ostatních osob v reportáži. Jediný argument, který však ČT uvedla pro zpochybnění objektivitu výběru mého stanoviska do reportáže, byla skutečnost, že na Právnické fakultě UP vyučuje též poslanec Ivan Langer. (Pro nezasevěné dodávám souvislost: spochívá v tom, že při hlasování ve sněmovně se pro tajnou volbu rady vyslovila i ODS včetně I. Langeru.)

Vzhledem k tomu, že se mě redaktor ČT v rozhovoru zeptal, zda mé vystoupení v reportáži TV Nova nesouvisí s tím, že na PF UP vyučuje též Ivan Langer, považuji za nekorektní, že má odpověď v reportáži nezazněla. Proto bych ji zde rád zopakoval: Panu redaktorovi jsem sdělil, že pouze vím, že poslanec Langer externě vyučuje na PF UP volitelný předmět; nikdy jsem se s ním však osobně nesetkal ani na půdě fakulty, ani kdekoli jinde; stejně tak jsem s ním nikdy nehovořil ani nebyl v jakémkoli jiném kontaktu. Své stanovisko jsem uvedl bez jakékoli souvislosti s tím, jaké stanovisko zastává ta která politická strana či ten který poslanec, jednoduše proto, že dané stanovisko považuji z hlediska ústavního práva za správné a jsem ochoten je kdykoli obhájit.

Vzhledem k tomu, že uvedené skutečnosti redaktor ČT věděl, neboť jsem tímto způsobem odpověděl i na kameru, považuji za nekorektní, že v reportáži nebyla dodržena klasická zásada „budiž slyšena i druhá strana“ a že z mého vyjádření pro ČT nezaznělo jediné slovo. ČT pouze uvedla jako důkaz neobjektivitu reportáže TV Nova, že dalším vystupujícím v reportáži byl JUDr. Bartoň, kolega Ivana Langeru z Katedry ústavního práva PF UP, načež se již věnovala Ivanu Langerovi.

Spekulace vyplývající z reportáže ČT, že působení určitého politika na vysoké škole znamená, že ostatní pedagogové budou zastávat stejný názor jako on, a jsou tudíž neobjektivní či podjatí, je vůči všem

akademickým pracovníkům velmi nefér. Žádný politik působící jako externí učitel na VŠ nemůže žádným způsobem ovlivnit akademickou svobodu a svobodu názoru přednášejících. V této souvislosti připomínám, že významní politické vyučující či vyučovali i na jiných právnických fakultách v ČR, ale zatím jsem nezaznamenal, že by někdo proto zpochybňoval objektivitu stanovisek jejich kolegů z kateder či fakult.

Nevím, podle jakého klíče Nova oslovovala příslušné právníky. Mohu pouze uvést, že ačkoli se profesně zabývám problematikou svobody projevu a regulace médií, v žádné ze svých publikací na toto téma jsem se dosud nevyjádřil k problematice volby mediální rady ani nikde jinde jsem dosud nevyjádřil stanovisko, že volba této rady má být tajná. Redaktor TV Nova, který mě oslovil, tedy nemohl vědět, jaké stanovisko k problému zaujmu. Stejně tak můj názor nemohl dopředu znát kdekoli jiny.

Je bezpochyby právem a zřejmě i povinností všech sdělovacích prostředků upozorňovat na možné ovlivňování médií ze strany politiků či jiných osob, stejně jako vzájemně hodnotit a kritizovat kvalitu zpravodajství a publicistiky. Ačkoli ČT kritizovala tendenci reportáže TV Nova, sama se dopustila nekorektnosti zamlčením podstatných skutečností. U televize veřejné služby by se to čekalo nejméně.

JUDr. M. Bartoň, Katedra ústavního práva PF UP

K článkům L. Strnadové

Máte pravdu, slečno. Člověk by měl místo kritiky vašich článků o Indiích raději smeknout. Dáváte tušit, že jste odvázná, užitečná a že jste toho spoustu prožila. Rád bych se seznámil, a myslím si, že i jiní pravidelní čtenáři Žurnálu UP, s dalšími příběhy z vašeho deníku, a dověděl se tak něco nového o Orientu. Neustávejte prosím a dělte se dál o své zážitky a rady. Tak ochotně lidí, kteří se v podstatě rozdávají, dnes pohledáte. A pokud máte stále co říct, byla by chyba nechat se odradit pro jednoho škarohlída.

M. Vaverka, student FTK a FF UP

...A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

17. ČERVNA

P. Šporcl (house) + L. Brabec (kytara): Premiérové vystoupení houslového virtuóza s kytarovým doprovodem. Chrám Panny Marie Sněžné, nám. Republiky Olomouc, 20 hod.

19. ČERVNA

VIVAT VITA: Společenský večer účastníků a účinkujících v předvečer zahájení největšího festivalu tělesně postižených písničkářů u nás. U-klub, 19 hod. (Dny zdravotně postižených Vivat Vita se uskuteční ve dnech 19.–21. 6. 2003, výstaviště Flora Olomouc.)

20. ČERVNA

Music Paradise: 2. ročník hudebního festivalu.

24.–25. ČERVNA

DIDMATTECH 2003: mezinárodní vědecko-odborná konference, pořádá Katedra technické a informační výchovy PdF UP.

Tip týdne

Český rozhlas 2 – Praha, 19. 6. 2003, 22.32 hod.: Písně z Hané.

Hanácké písničky často opěvovaly zlatavý pivní mok, ale také varovaly před jeho nemírným pitím. O „Hanáčích pijáčích“ bude další díl Písní z Hané s prof. Jiřím Fialou a Blankou Mazalovou. (Připravil ČRo Olomouc.)

VYDAVATELSTVÍ UP

Květnová produkce

Filozofická fakulta

Štěpán, J.: *Jazyk – logika – filozofie*. 1. vyd., 148 s.
Holeš, J.: *Francouzská sémantika*. 1. vyd., 206 s.
Engelbrecht, W.: *Filologie in de Dertiende Eeuw: de Bursarii super Ovidios van Magister Willem van Orléans*. 1. a 2. díl, 1. vyd., 414 s. + 250 s.

Pedagogická fakulta

Valenta, M.: *Dramaterapeutické projektování*. 1. vyd., 92 s.
e-PEDAGOGIUM – 1. mimořádné číslo/2003. Nezavislý odborný časopis pro pedagogické pracovníky. 1. vyd., 252 s.

Přírodovědecká fakulta

Zimák, J. (uspořadatel): *Mineralogie Českého masivu a Západních Karpat*. Sborník referátů ze semináře. 1. vyd., 69 s.
Zimák, J. (uspořadatel): *Exkurzní průvodce po mineralogických lokalitách v okolí Javorníku, Jeseníku a Zlatých Hor*. 1. vyd., 66 s.

Centrum distančního vzdělávání

Staněk, A.: *Vybrané kapitoly z politikologie*. 1. vyd., 48 s.

Vlastním nákladem autora

Komenda, S.: *Proti proudu*. 1. vyd., 176 s.

-kop-

Školení VUP pro autory

Pro mimořádný zájem pořádá VUP opět školení pro autory. Obsahem školení je příprava rukopisu, práce s textovými editory, technické rady, typografické zásady, korekturní znaménka aj.

Školení se uskuteční **dne 26. 6. 2003** v době od 8 do 12 hod. v počítačové učebně v CVT. Zájemci se mohou hlásit tel. na čísle 585 631 725, e-mail: reichlov@rupnw.upol.cz.

-hd-

Pociťujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP? Víte o zajímavých akcích na UP? Chcete se podělit se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Žurnálu UP nebo nás přijďte navštívit osobně na Křížkovského 8!

Na vaše podněty se těší a odpovědi na vaše otázky se bude snažit zprostředkovat redakce Žurnálu UP.